

1. přednáška

Doc. Ing. **Petr Novák**, Ph.D.

Email: petr.novak@mvso.cz

Témata XPE1 LS 2023/2024

1. Úvod do podnikové ekonomiky.
2. Podnik jako hospodářský systém.
3. Majetková a kapitálová výstavba podniku I.
4. Majetková a kapitálová výstavba podniku II.
5. Majetková a kapitálová výstavba podniku III.
6. Náklady podniku. Výnosy. Hospodářský výsledek.
7. Nákladové řízení – nákladové funkce.
8. Bod zvratu a limity funkcí.
9. Mzdy a mzdové náklady podniku.

Literatura základní

- STEFANOVOVÁ Z. a P. NOVÁK. *Podniková ekonomika 1*. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, 2018. 117 s. Studijní text dostupný v systému IS STAG.
- TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, P. a E. JELÍNKOVÁ. *Podniková ekonomika – klíčové oblasti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2018. 256 s. ISBN 978-80-271-0689-9.
- SYNEK, M., E. KISLINGEROVÁ a kol. *Podniková ekonomika*. 6. Přepřacované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 560 s. ISBN 978-80-7400-274-8.
- POPESKO, Boris a Šárka PAPADAKI. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2016, 263 s. Prosperita firmy. ISBN 9788024757735.
- MARTINOVIČOVÁ, D., M. KONEČNÝ a J. VAŘÍNA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 208 s. ISBN 978-80-247-5316-4.

Literatura doporučená

- JANATKA František. *Podnikání v globalizovaném světě*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-754-7.
- VACHAL Jan a Marek VOCHOZKA. *Podnikové řízení*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4642-5.
- KISELÁKOVÁ, D. a M. ŠOLTÉS. *Modely řízení finanční výkonnosti v teorii a praxi malých a středních podniků*. 1. vyd. Praha: Grada, 2018. 192 s. ISBN 978-80-271-0680-6.
- ONDŘEJ, Jan. *Zahájení podnikání: (právní, ekonomické, daňové, účetní aspekty)*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 287 s. Právo prakticky. ISBN 978-80-7598-337-4.
- RUČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 5. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2015. 260 s. ISBN 978-80-247-5534-2.
- VEBER, J. a J. SRPOVÁ. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, 2012. 336 s. ISBN 978-80-247-4520-6.
- VALENTOVÁ, I. *Podniková ekonomika* 1. vydání. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, 2012. 84 s. ISBN 978-80-7455-034-8.
- SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. 5. vydání. Praha: Grada, 2011. 471 s. ISBN 978-80-247-3494-1.
- KRÁL, B. *Manažerské účetnictví*. Praha: Management Press, 2010. 660 s. ISBN 978-80-7261-217-8.
- *Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník v platném znění.*
- ***Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání v platném znění.***
- ***Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (Zákon o obchodních korporacích) v platném znění.***

EKONOMIE vs. EKONOMIKA

Ekonomie vs. ekonomika

K pochopení hospodářství je zapotřebí rozlišit dílčí pojmy, které s ním souvisí. Pokusme se zamyslet nad těmito otázkami:

- Existuje rozdíl mezi ekonomikou a ekonomikou ?
- Z čeho se sestává ekonomie a co tvoří ekonomiku?
- A co je to vlastně podniková ekonomika?

Ekonomika

x

Ekonomie

=

≠

>

<

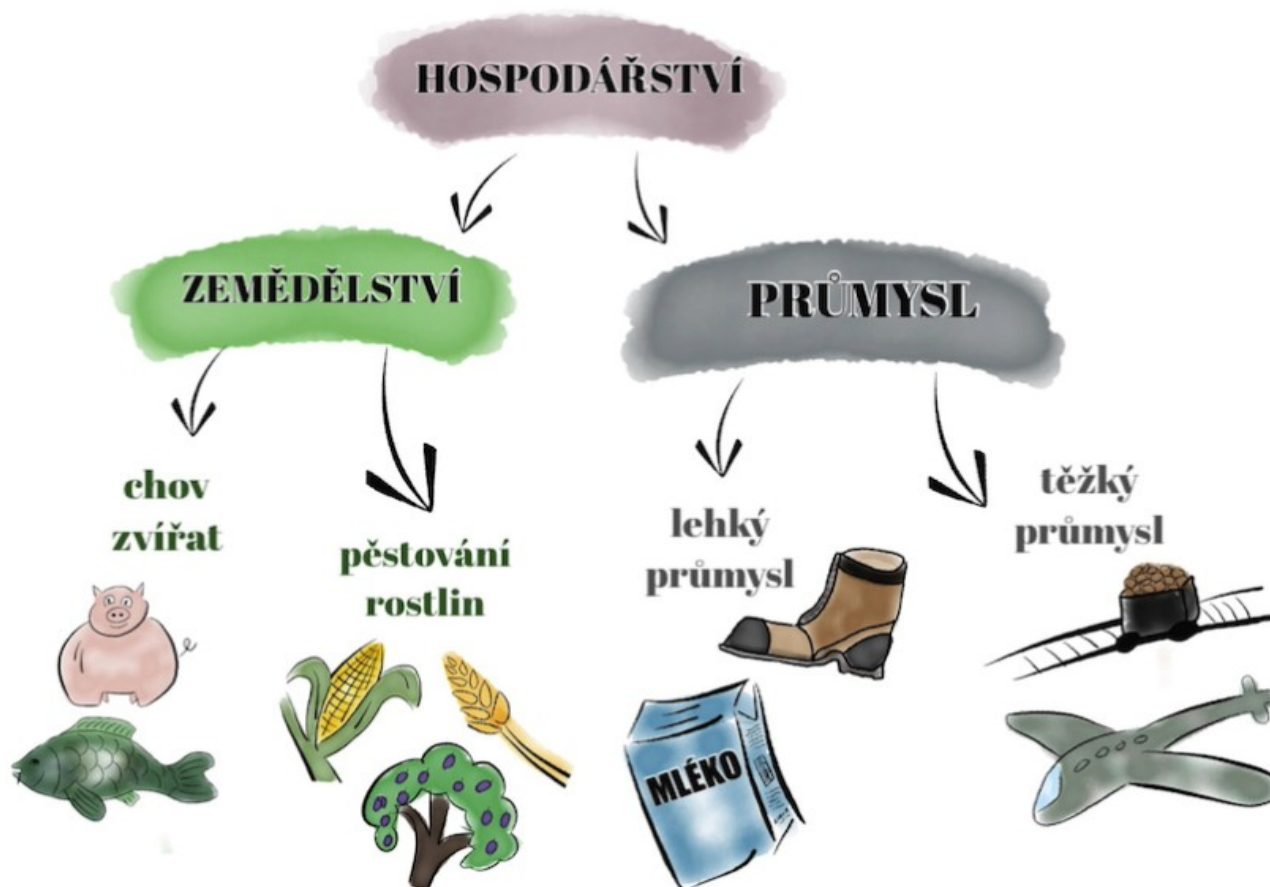
Ekonomie

Co je tedy ekonomie ?

= společenská věda zabývající se výrobou, distribucí a spotřebou ekonomických zdrojů a způsoby jejich využití.

Pro ekonomii je typické:

1. Zkoumat **lidské bytosti** a jejich chování (=) a proto je to společenská věda (navazující na psychologii, antropologii, politologii, sociologii atd.)
2. Zabývat se **transformací** (=) a proto je to nauka o zdrojích a potřebách, vstupech a výstupech
3. Zabývat se **alokací** (=) a proto se dotýká principů racionality
4. Zkoumat **lidské potřeby** (=) a proto směřuje k uspokojování potřeb (skrze statky a služby)

Ekonomika

Ekonomiku často označujeme jako hospodářství (př. Národní hospodářství, světové hospodářství, atd.).

Hospodářství můžeme vymezit následovně:

Je to ekonomický systém, jehož podstatou je uspokojovat lidské potřeby formou přeměny výrobních faktorů na statky a služby.

V případě hospodářství se tak dotýkáme těchto pojmů:

Potřeby = vědomí nedostatek něčeho (v zásadě mají neomezený charakter)

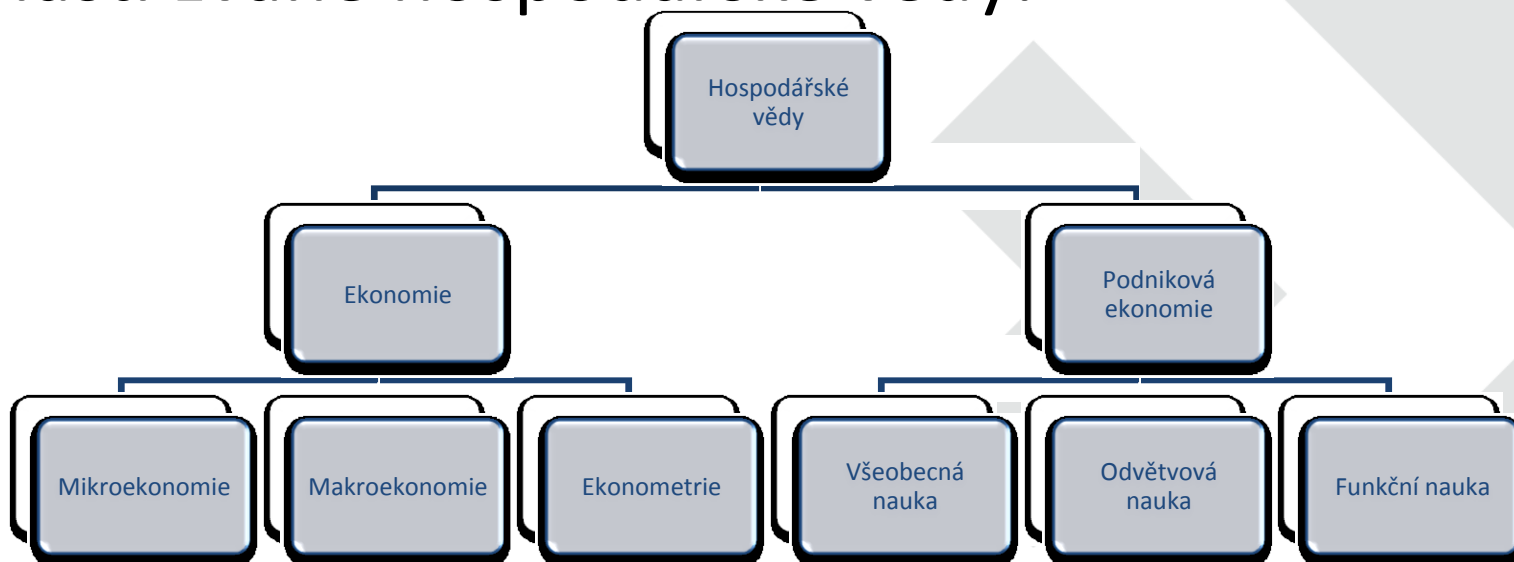
Statky = věci sloužící k uspokojování lidských potřeb

Výrobní faktory = základní zdroje potřebné k výrobě statků (mají omezený charakter)

Hospodaření = nakládání se zdroji takovým způsobem, který povede k optimálnímu uspokojování potřeb (vyvažování nesouladu mezi omezenými zdroji a neomezenými potřebami)

Hospodářské vědy

Pojmy jako ekonomie, ekonomika, podniková ekonomika, podniková ekonomie zapadají do oblasti zvané hospodářské vědy:

Podniková ekonomie

Podniková ekonomie je nauka (disciplína) zabývající se chováním podniků a jejich hospodařením.

Všeobecná podnikohospodářská nauka

= nauka zabývající se hospodářskou činností podniků z různých ekonomických oborů (obecné zákonitosti ekonomiky podniků)

Odvětвовá podnikohospodářská nauka

=nauka zabývající se ekonomickými specifiky podniků v různých sektorech ekonomiky (zemědělství, průmysl, služby, věda)

Funkční podnikohospodářská nauka

= nauka zabývající se jednotlivými podnikovými funkcemi (př. nákupní, výrobní, prodejní, finanční, inovační a marketingová funkce, atd.)

Podniková ekonomika

- Podniková ekonomika (podnikové hospodářství) → samostatná disciplína hospodářských věd.

Hospodářské vědy se obvykle člení na dvě skupiny:

- národohospodářskou nauku,
 - podnikohospodářskou nauku.
-
- Společným předmětem zkoumání a popisu hospodářských věd je **hospodářství**. **Pod tímto pojmem můžeme rozumět** oblast lidské činnosti, která slouží k uspokojování potřeb. Prostředky k uspokojování se nazývají **statky**. Neomezenost lidských potřeb na jedné straně a nedostatek statků na straně druhé, nutí člověka **hospodařit**, tzn. využívat existující prostředky takovým způsobem, aby se dosáhlo co **největšího uspokojení potřeb**. Dosažení tohoto cíle předpokládá **rozhodovací proces o výrobě statků (produkci)**, ale i o jejich **spotřebě (konzumaci)**.

Podniková ekonomika

- Hospodářské jednání (tak jako každé jiné) podléhá **obecnému principu racionality**
- **Objektem** podnikohospodářské nauky je **podnik**. Podnikohospodářská nauka se zabývá všemi druhy podniků, které jsou podnikatelskými subjekty.
- **Předmětem** podnikohospodářské nauky jsou **rozhodnutí, která se týkají použití výrobních faktorů** s cílem dosáhnout **optimální výsledky**.

Podniková ekonomika

- Hospodářské jednání (tak jako každé jiné) podléhá **obecnému principu racionality**, který říká, že určitého užitku (cíle) je třeba dosáhnout s nejmenší obětí (s co nejmenším vynaložením prostředků). V hospodářství má princip racionality podobu **ekonomického principu** resp. **principu hospodárnosti**.
- **Princip racionality** = získat co nejvíce (výstupy) za co nejméně (vstupy), přičemž výstupem je prodaný statek (výnos), vstupem spotřeba výrobního faktoru (náklad).
- **Objektem** podnikohospodářské nauky je **podnik**. Podnikohospodářská nauka se zabývá všemi druhy podniků, které jsou podnikatelskými subjekty.
- **Předmětem** podnikohospodářské nauky jsou **rozhodnutí, která se týkají použití výrobních faktorů** s cílem dosáhnout **optimální výsledky**.

Ekonomický princip

- Podnik – ziskový, výtěžný subjekt (většinou)
- Podnik musí hospodařit s omezenými zdroji a omezenými produkčními možnostmi
- **Obecný princip racionality → určitého užitku (cíle) je třeba dosáhnout s nejmenší obětí (s co nejmenším vynaložením prostředků).**
- **Vyjádření:** - kvantitativně (objemovém)- min, max.
- kvalitativně (hodnotovém) - min, max.
- **Kvantitativní vyjádření ekonomického principu** říká, že: s danou spotřebou výrobních faktorů je třeba dosáhnout co největšího výnosu statků (princip maxima), nebo že daný výnos ve statcích je nutno dosáhnout s co nejmenší spotřebou výrobních faktorů (princip minima).
- **Kvalitativní pojetí ekonomického principu** stanovuje, že: s danou spotřebou peněz je třeba dosáhnout co nejvyššího výnosu (princip maxima), nebo že daného výnosu je třeba dosáhnout s minimálním vynaložením peněz (princip minima).

Ekonomický princip

Obecná formulace		Princip hospodárnosti (ekonomický princip)	
		Produktivita (kvantitativní nebo technická hospodárnost)	Hospodárnost (hodnotově vyjádřená hospodárnost)
cíl prostředky	užitek oběť	Kvantitativní výnos (získané množství) Kvantitativní vklad (množství použitých faktorů)	Hodnotový výnos Hodnotový vklad
Optimálního cíle má být dosaženo daným vkladem prostředků.		Maximálního kvantitativního výnosu má být dosaženo daným množstvím faktorů.	Maximálního hodnotového výnosu má být dosaženo daným vkladem.
Stanoveného cíle má být dosaženo minimálním vkladem prostředků.		Stanoveného kvantitativního výnosu má být dosaženo minimálním množstvím faktorů.	Stanoveného hodnotového výnosu má být dosaženo minimálním vkladem.

Ekonomický princip

Min princip

- Předem stanovený cíl může být dosažen s co možná nejnižšími peněžními prostředky.

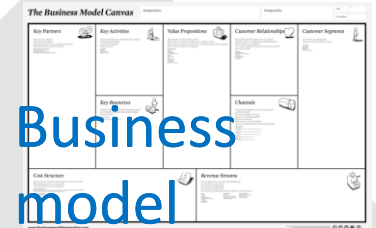
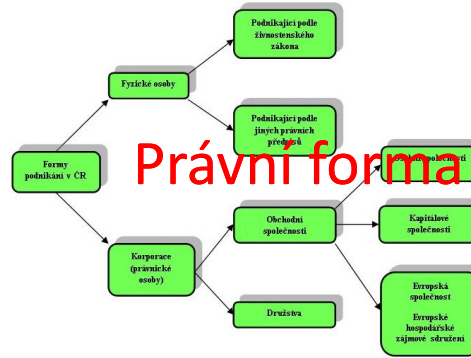
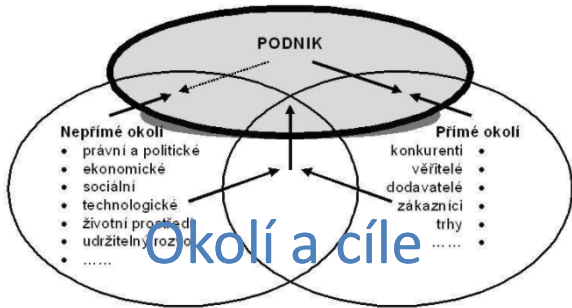
Max princip

- S předem stanovenými peněžními prostředky bychom měli dosáhnout co možná největšího cíle.

Účelné hospodaření

- poznání omezenosti zdrojů a produkčních možností jako limitující podmínky na jedné straně a snaha vyzískat za těchto podmínek co nejvyšší výsledky či uspokojení svých potřeb na straně druhé
- Je postaveno na **racionálních principech**, které se v hospodářské oblasti nazývají **ekonomické**

princip MINI MAX
princip hospodárnost, produktivita

Podniková ekonomika

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
<ul style="list-style-type: none"> • Pohledávky za upsaný základní kapitál • Dlouhodobý majetek <ul style="list-style-type: none"> • Dlouhodobý nehmotný majetek • Dlouhodobý hmotný majetek • Dlouhodobý finanční majetek • Oběžný majetek <ul style="list-style-type: none"> • Zásoby • Dlouhodobé pohledávky • Krátkodobé pohledávky • Krátkodobý finanční majetek • Ostatní aktiva <ul style="list-style-type: none"> • Aktívni účty časového rozlišení Aktiva celkem 	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastní kapitál <ul style="list-style-type: none"> • Základní kapitál • Kapitálové fondy • Fondy ze zisku • Výsledek hospodaření v minulém období • Výsledek hospodaření v běžném účetním období (+/-) • Cizí zdroje kryjí majetku <ul style="list-style-type: none"> • Řečený • Dlouhodobé závazky • Krátkodobé závazky • Bankovní úvěry a výpomoci • Ostatní pasiva <ul style="list-style-type: none"> • Pasivní účty časového rozlišení Pasiva celkem

Výrobní faktory

Číslo	Popis	Skupina	Podskupina
I.	Právní osobnosti		
A.	Právní osoby		
B.	Právní osoby		
C.	Právní osoby		
D.	Právní osoby		
E.	Právní osoby		
F.	Právní osoby		
G.	Právní osoby		
H.	Právní osoby		
I.	Právní osoby		
J.	Právní osoby		
K.	Právní osoby		
L.	Právní osoby		
M.	Právní osoby		
N.	Právní osoby		
O.	Právní osoby		
P.	Právní osoby		
Q.	Právní osoby		
R.	Právní osoby		
S.	Právní osoby		
T.	Právní osoby		
U.	Právní osoby		
V.	Právní osoby		
W.	Právní osoby		
X.	Právní osoby		
Y.	Právní osoby		
Z.	Právní osoby		

Transformační podnikový proces (TPP)

Množina podnikových činností, jejichž cílem je změna podnikových vstupů na výstupy.

Hodnota, která v podniku existuje v podobě různých prvků, které je potřeba pořídit, resp. zpracovat a zabezpečit jejich realizaci na trhu.

Prvky TPP:

- **VSTUPY** – materiál, polotovary, stroje a zařízení
- **VÝSTUPY** – hotové výrobky, služby

CÍL TPP: zhodnotit (přeměnit) vstupy na trhem žádané výstupy

Schéma všeobecného TPP

Efektivnost

- $efektivnost = \frac{výstup (output)}{vstup (input)} = \frac{výrobky, služby}{výrobní faktory}$

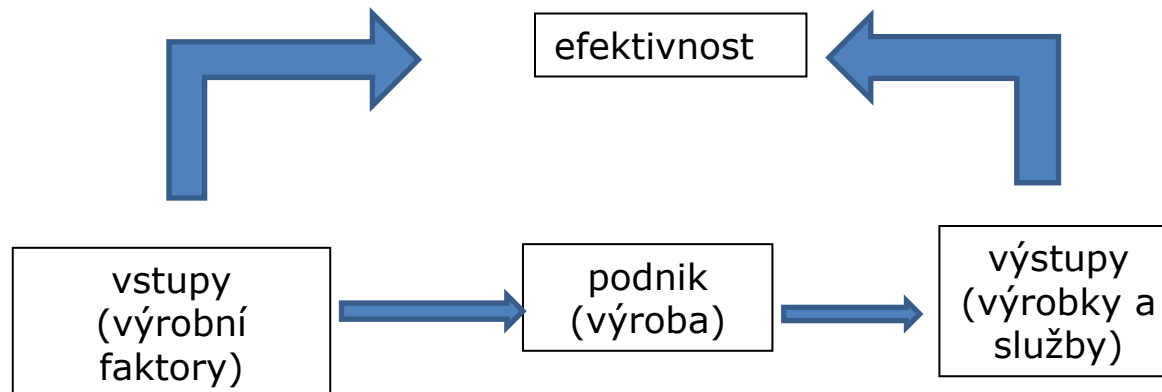
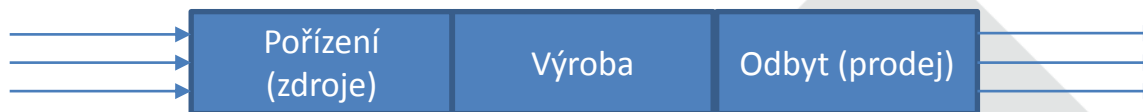

Schéma všeobecného TPP z hlediska jeho základních činností

Dodavatelé

Odběratelé

Vstupy zabezpečované v rámci pořízení

Interní vstupy:

- Stroje, zařízení, nářadí (případně budovy, pozemky)
- Materiál (suroviny, základní a pomocný materiál, obaly aj.)
- Palivo a energie
- Pracovní síla
- Nemateriální hodnoty (patenty, licence)
- Informace
- Peněžní prostředky vlastní nebo formou úvěru

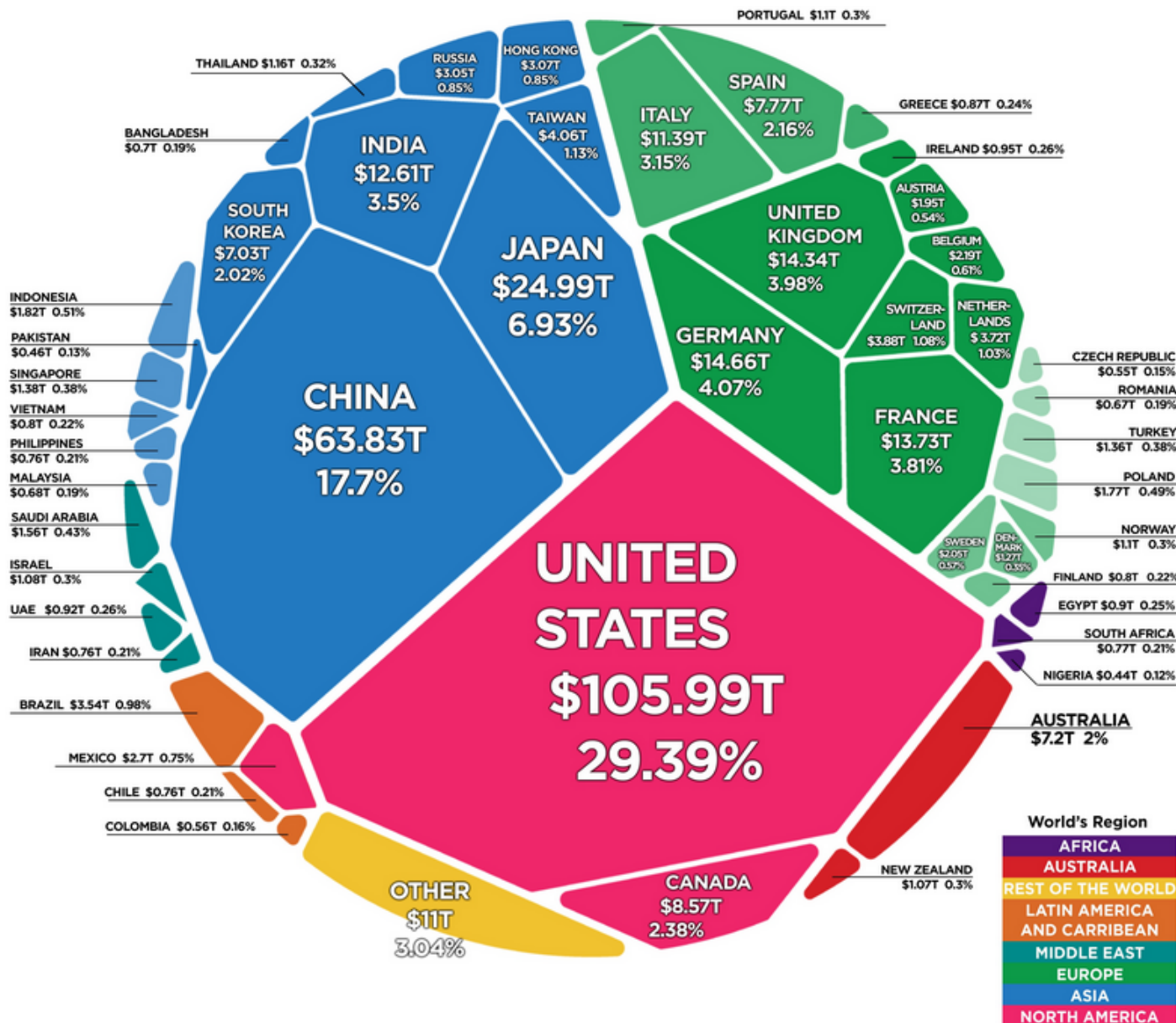
Externí vstupy:

- Výsledky vědy a výzkumu, průzkumu trhu aj.

Národní hospodářství

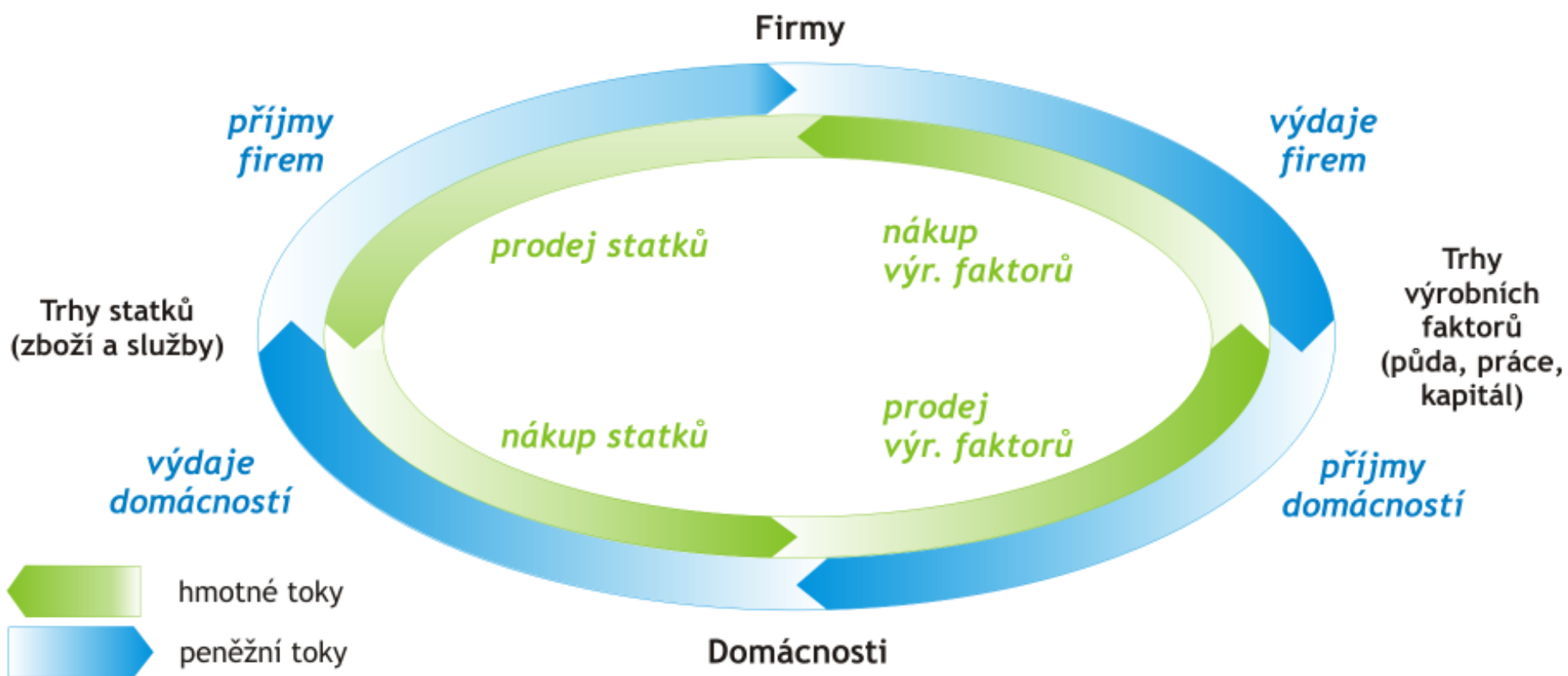
The Distribution of the World's Wealth

Total Wealth by Country in 2019

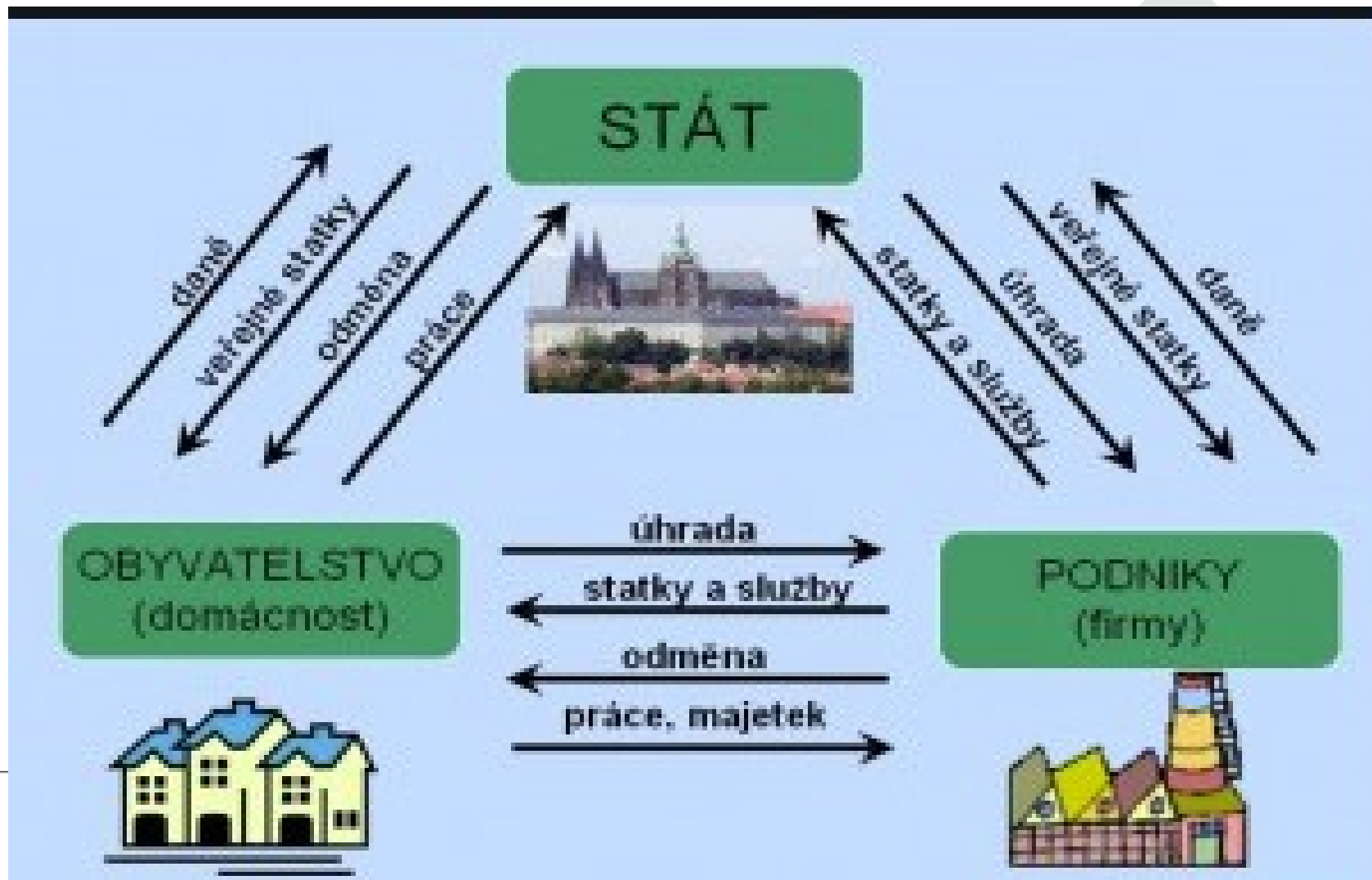

Article and Sources:
<https://howmuch.net/articles/distribution-worlds-wealth-2019>
 Credit Suisse - <https://credit-suisse.com>

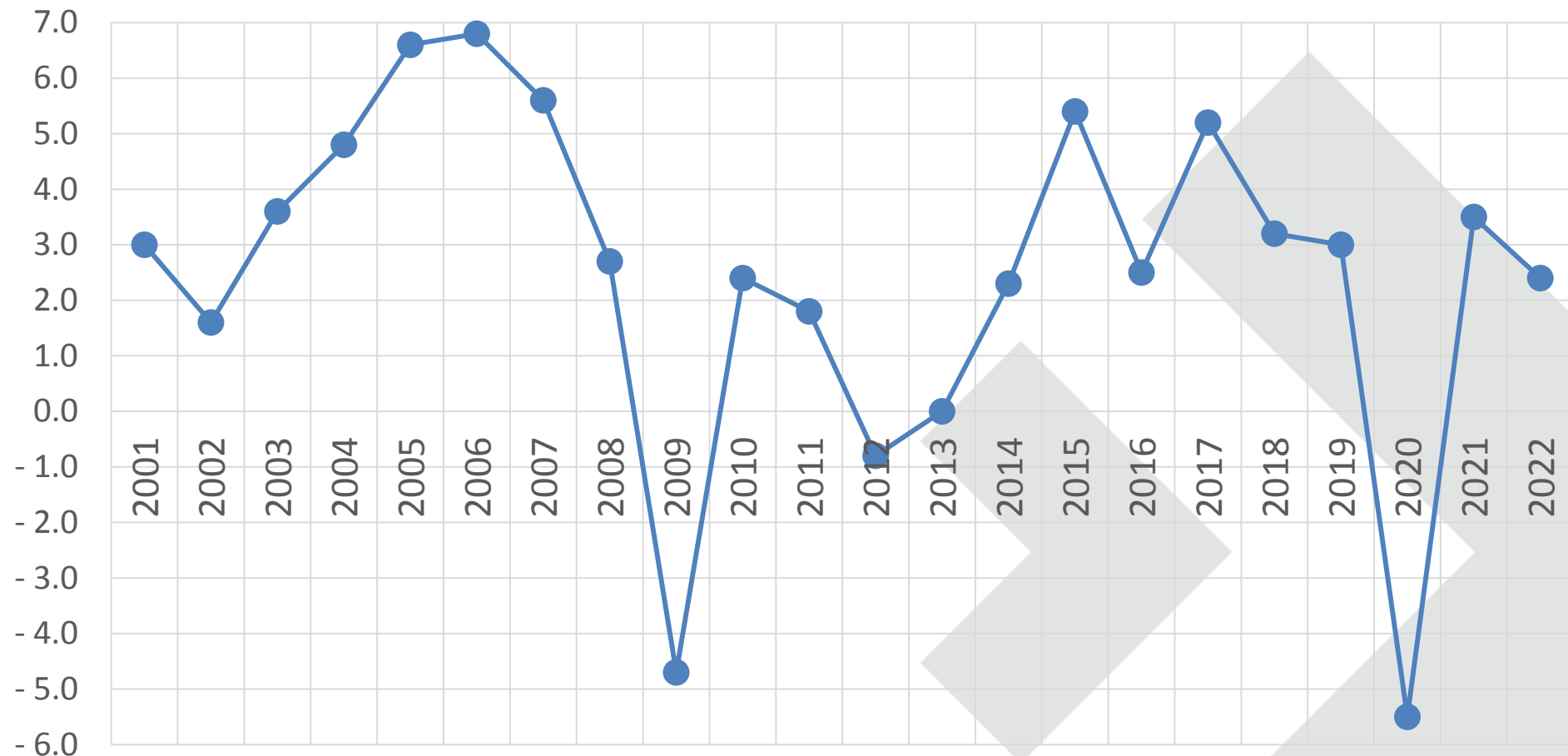
V jakém podnikatelském prostředí se budeme pohybovat?

V jakém podnikatelském prostředí se budeme pohybovat?

Růst HDP v %

Národní hospodářství

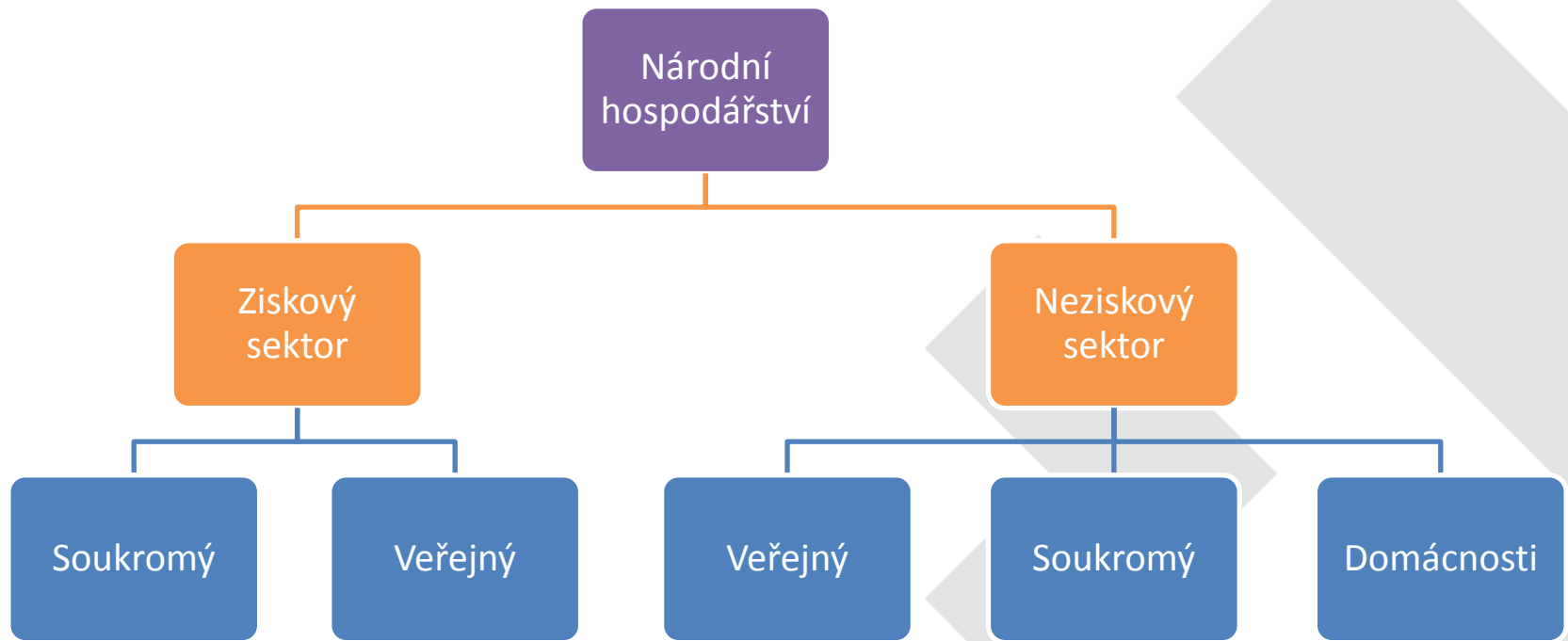
Národní hospodářství představuje ekonomiku daného státu, tj. souhrn veškerých ekonomických činností prováděných institucemi (PO), lidmi (FO) a státními orgány (kraj, obce, atd.) v dané zemi.

Subjekty hospodářství:

- Organizace (podniky a ostatní instituce)
- Lidé (domácnosti)
- Stát (kraje, obce, soudy)

V případě ČR dělíme národní hospodářství do dvou základních kategorií:

- Ziskový sektor
- Neziskový sektor

Národní hospodářství

Národní hospodářství můžeme charakterizovat dle různých hledisek, které mění náhled na jednotlivé subjekty, které se podílejí na národním hospodářství.

Mezi základní hlediska patří:

1. Hledisko financování (ziskový a neziskový sektor)
2. Hledisko vlastnictví (soukromý a veřejný sektor)
3. Hledisko oborového zaměření (primární, sekundární, terciární, kvartérní sektor)

Národní hospodářství

Způsob
financování

Ziskový sektor

Neziskový sektor

Vlastnictví

soukromé

veřejné

veřejné

soukromé

- živnosti
- spol. s r. o.
- a. s.
- atd.

- státní podniky
- municipální podniky
- a. s. ve vlastnictví např. státu
- atd.

- policie
- armáda
- obce
- atd.

- nadace
- církve
- politické strany
- atd.

Ziskový sektor

Je tvořen **podniky** s různými právními formami a různým vlastnictvím:

- soukromé (a.s., s.r.o., k.s., aj.)
- Veřejné (státní podniky, municipální podniky, a jiné)

Zásadním funkčním kritériem pro existenci podniků je **ekonomická výkonnost** (=) schopnost přeměňovat potřeby společnosti v ziskové příležitosti.

- Tržní mechanismus: odstraňuje vše staré a nevýkonné, a uvolňuje cestu mladému a výkonnému (Podniky, které si na sebe nevydělají, krachují. Zánik podniků (rozklad) regeneruje ekonomické prostředí, uvolňuje neefektivně využívané zdroje a vytváří prostor pro nové hráče na trhu.)

Neziskový sektor

Tvoří ho **instituce** veřejného i soukromého sektoru:

- Veřejné (policie, hasiči, armáda, soudy...)
- Soukromé (nadace, politické strany, církve...)

Funkčním kritériem pro existence subjektů neziskového sektoru je uspokojování rozličných lidských potřeb bez ohledu na ekonomickou výkonnost (výstupem jsou často **veřejné statky**).

Neziskový sektor proto nachází uplatnění v oblastech, které nejsou ekonomicky atraktivní pro ziskový sektor (náklady na službu jsou vyšší než výnosy z dané služby) nebo v oblastech, kde dochází k tržnímu selhání (př. negativní externality) či selhání státu (př. Sociální služby):

- Financování ze státního rozpočtu (armáda, soudy, hasiči...)
- Financování od soukromých donátorů (např. církve)

Podnik - definice

- Wohe - **podnik je kombinace výrobních faktorů**, prostřednictvím které hodlají jeho vlastníci dosáhnout určitých cílů.
- Synek – **podnik je ekonomicko-právní subjekt založený na výrobě zboží a poskytování služeb za úplatu.**
- Sedlák – podnik je ekonomicky a právně samostatná jednotka, jejíž základní znaky jsou **kombinace výrobních faktorů, právní a ekonomická samostatnost.**
- **Podnik: soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci práva a jiné majetkové hodnoty**
- Členění podniků dle sektorů (primární, sekundární, terciární, kvartérní sektor)
- Pohledy na dění v podniku (hmotně-energetické hledisko, sociální hledisko, komunikační hledisko, hodnotové hledisko)
- Podnikové funkce

Podnik, podnikání

Hlavní podnikové funkce průmyslového podniku v současné době představují:

- **prodejní** (vyčleněné činnosti související s prodejem výrobků a služeb),
- **výrobní** (zhotovování výrobků; u nevýrobních podniků se tato funkce označuje jako provozní),
- **zásobovací** (pořízení surovin, materiálů, součástí, příjem, skladování, předávání do výroby),
- **personální** (zajištění spolupracovníků, hodnocení spolupracovníků a jeho důsledky včetně růstu jejich kvalifikace, systémy odměňování, pracovní podmínky),
- **finanční** (obstarávání potřebného množství finančních zdrojů, použití finančních zdrojů k obstarání potřebných statků a k úhradě výdajů na činnost podniku, rozdělování zisku, všechny finanční operace při založení podniku, při rozšiřování podniku, při fúzi, sanaci a likvidaci podniku).
- **vědeckotechnická** (příprava a realizace změn technických inovačních faktorů podniku; zejména aplikovaný výzkum, technický vývoj, příprava výroby, realizace výsledků uvedených fází vědeckotechnického pokroku u výrobce nových technických prostředků a u uživatelů),
- **investiční** (zajištění potřebného majetku pro podnikání),
- **správa** (zejména controlling, plánování, účetnictví, statistika, právní činnosti, vnitřní audit aj.).

Podnik, podnikání

Každá výrobně organizační jednotka, které vystupuje jako podnik, má charakteristické znaky, pomocí kterých se odlišuje od ostatních organizačních jednotek. Jedná se o následující **základní rozlišovací znaky podniku**:

- **Právní subjektivita** - vymezuje pravomoci podnikatelských subjektů v právních vztazích. Jejimi nositeli jsou fyzické i právnické osoby. Podnik vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese plnou zodpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.
- **Majetková samostatnost** - majetková samostatnost určuje vlastnický vztah k požadovanému majetku pro podnikání.
- **Majetková zodpovědnost** - majetková zodpovědnost vyjadřuje právní zodpovědnost za hospodaření s vlastním nebo pronajatým majetkem. Tento znak vymezuje nositele zodpovědnosti za hospodaření s majetkem organizace.
- **Ekonomická samostatnost** - její podstatou je efektivní zhodnocování zdrojů za účelem dosažení optimálních výstupů.
- **Zápis do obchodního rejstříku** - hospodářská organizace musí být zaregistrována v obchodním rejstříku nebo na jiném ze zákona vyplývajícím registračním místě.
- **Organizační celistvost a jednotně vedená účetní evidence.**
- **Jiné znaky.**

Cíle a okolí podniku

Podnikové okolí

Prvky podnikového okolí:

- Geografické;
 - Sociální;
 - Politické a právní;
 - Ekonomické;
 - Ekologické;
 - Technologické;
 - Etické;
 - Kulturně historické
- hmotná a nehmotná povaha.

Podnikové okolí

Geografické okolí - do značné míry předurčuje logistiku podniku, má vliv na lokalizaci podniku.

Sociální okolí

- Zvažovat důsledky své činnosti pro společnost;
- Kompromis mezi „čistou“ ekonomickou realitou a sociální
- odpovědností podniku

Politické okolí a právní (legislativní)

- souhrn vlivů, jejichž výrazem jsou mocenské vlivy
 - vytváří rámec pro všechny podnikové činnosti
 - Právní normy stanoví, jaké chování podniku je přípustné a jaké nikoliv.
- Nejdůležitější normou týkající se podnikové sféry je *obchodní zákoník*

Podnikové okolí

Ekonomické okolí

- podnik je ovlivněn celkovou hospodářskou situací země a její dynamikou
- Dostupnost a ceny výrobních faktorů
- Daňová zátěž podniků
- Hospodářský růst, měnový a devizový vývoj

Ekologické okolí

- vytváří na jedné straně podnikání řadu bariér, na druhé straně dává podnikům mnoho šancí, např. při výrobě ekologicky nezávadných výrobků, recyklaci obalů atd.

Technologické okolí

- Je motivem technologického pokroku, který umožňuje dosahovat lepších hosp. výsledků

Podnikové okolí

Etické okolí

- Dodržování etických principů mj. poskytování pravdivých informací
- Média a veřejné mínění
- Etické cítění je podmíněné historicky a geograficky

Kulturně historické okolí

- Vytváří se po mnoho let
- celková vzdělanost a kulturní úroveň obyvatelstva je jednou z podmínek ekonomického rozvoje, přechodu ke složitějším technologiím a technického pokroku

Podnikové okolí

- Podstatnou většinu prvků okolí podniku zcela významně ovlivňuje stát
- Podnik se považuje za zcela autonomní jednotku
- Ovlivňování „lobbováním“
- Aby podnik při svém ekon. rozhodování nebyl okolím zaskočen musí se o jeho dynamiku aktivně zajímat
- Informační zdroje:
 - vládní a jiné prognózy střednědobého a krátkod. vývoje ekonomiky (ekonomický růst, inflace, měnové kurzy atd.),
 - informace produkované zájmovými průmyslovými a podnikatelskými svazy,
 - vlastní historické a prognostické informace o situaci na trhu, cenách, zákaznících a jejich potřebách

Podnikové okolí

- informace o vývoji techniky a technologie v daném oboru, získané na veletrzích, výstavách, nabídkových katalogů atd.,
- informace o situaci v konkurenčních firmách a jejich očekávaném chování.

Možné zdroje posuzování okolí podniku

- Státní instituce: Český statistický úřad, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo spravedlnosti, sbírky zákonů
- Regulativní svazy: portál českého stavebnictví, odborový svaz zaměstnanců ve stavebnictví, Svaz podnikatelů ve stavebnictví
- Jiné podnikatelské subjekty: banky (podmínky financování, hypotéky...), další potenciální investoři, dodavatelé energie, vody základních služeb jako je likvidace odpadu, informace z finančních trhů, informace o strukturálních fondech... atd.

Podnikové okolí

Stakeholders = zájmové skupiny
všichni ti, kteří jsou s vývojem podniku spjati.
Zisková orientace podniku by však neměla
zamlžovat společenské poslání podniku, jímž je
služba zákazníkovi a všem ostatním, kteří jsou s
vývojem podniku spjati.

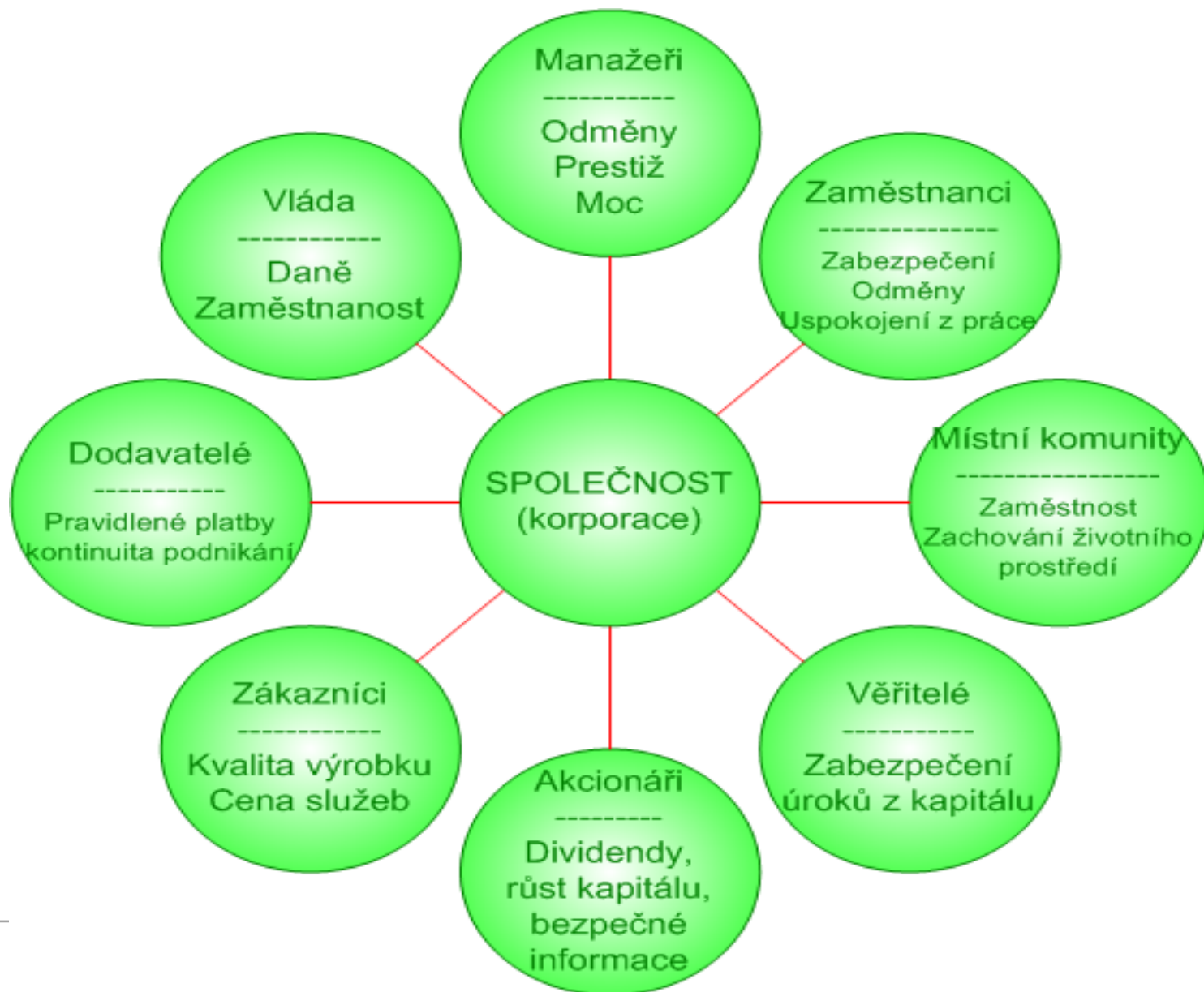
Zájmové skupiny podniků:

Zaměstnanci, věřitelé, dodavatelé, zákazníci,
vlastníci, stát a obce

Stakeholders - zájmové skupiny

Stakeholders	Očekávání
Vlastníci	Zvyšování hodnoty podniku
Zaměstnanci	Pracovní místa, růst podniku, vysoký příjem, dobré pracovní podmínky, sociální jistoty
Stát	Zisk, maximalizace daňových příjmů, vytváření pracovních míst, dodržování zákonů
Odbory	Sociální jistoty, mzdy, bezpečnost práce
Investoři	Navýšení svého majetku, vysoké úročení kapitálu, jistota investovaného kapitálu, návratnost vkladu
Věřitelé	Uspokojování závazků, včasné platby, vysoké úročení kapitálu
Zákazníci	Zboží dle svých představ, vysoká kvalita výrobků při přijatelných cenách, dobrý servis, pravidelné zásobování
Obec	Pozvednutí regionu, pracovní místa, sponzorství, daně

ZÁJMOVÉ SKUPINY (STAKEHOLDERS)

Cíle podniku

Cíl

- obecně budoucí stav, kterého chceme dosáhnout
- cíle jsou odvozovány empiricky z hospodářské praxe
- Není pochyb, že cílem podniku je tvorba hodnoty, problém jak tuto hodnotu měřit (jako zisk, rentabilitu, nově vytvořenou hodnotu).

Původní primární cíl firmy = maximalizace zisku
(v krátkodobém pohledu, bez časové dimenze a bez vlivu rizika)

Základní ukazatele:

- zisk (vycházel z hist. hodnot zisku (účetní zisk), nepracoval s rizikem a je statickou veličinou.
- ukazatele výnosnosti (rentability)
 - ROI (Return on Investment) výnosnost investic
 - **ROE** (Return on Equity)- výnosnost vlastního kapitálu
 - **ROA** (Return on Assets) – výnosnost kapitálu

Cíle podniku

80 léta složitější modely, které za cíl chování podniku považují **maximalizaci jeho hodnoty**.

Nyní **maximalizace hodnoty jmění (kapitálu)** akcionářů, tzv. **shareholder value**.

Ukazatel MVA – přírůstek tržní hodnoty firmy, rozdíl mezi částkou, kterou by akcionáři a ost. investoři získali prodejem svých akcií a hodnotou, kterou do firmy vložili
 $MVA = \text{tržní cena} - \text{inv. kapitál}$

Ukazatel EVA – rozdíl mezi provozním čistým ziskem a jeho kapitálovými náklady
 $EVA = EBIT \times (1-t) - C \times WACC$

Cíle podniku

- Tvorba a přijetí množiny podnikových cílů určuje cílové chování podniku
- Tvorba cílů je nejdůležitější rozhodovací proces podniku, vyžaduje maximální informovanost a vzájemnou toleranci všech účastníků.

Subjekty rozhodování při tvorbě podnikových cílů:

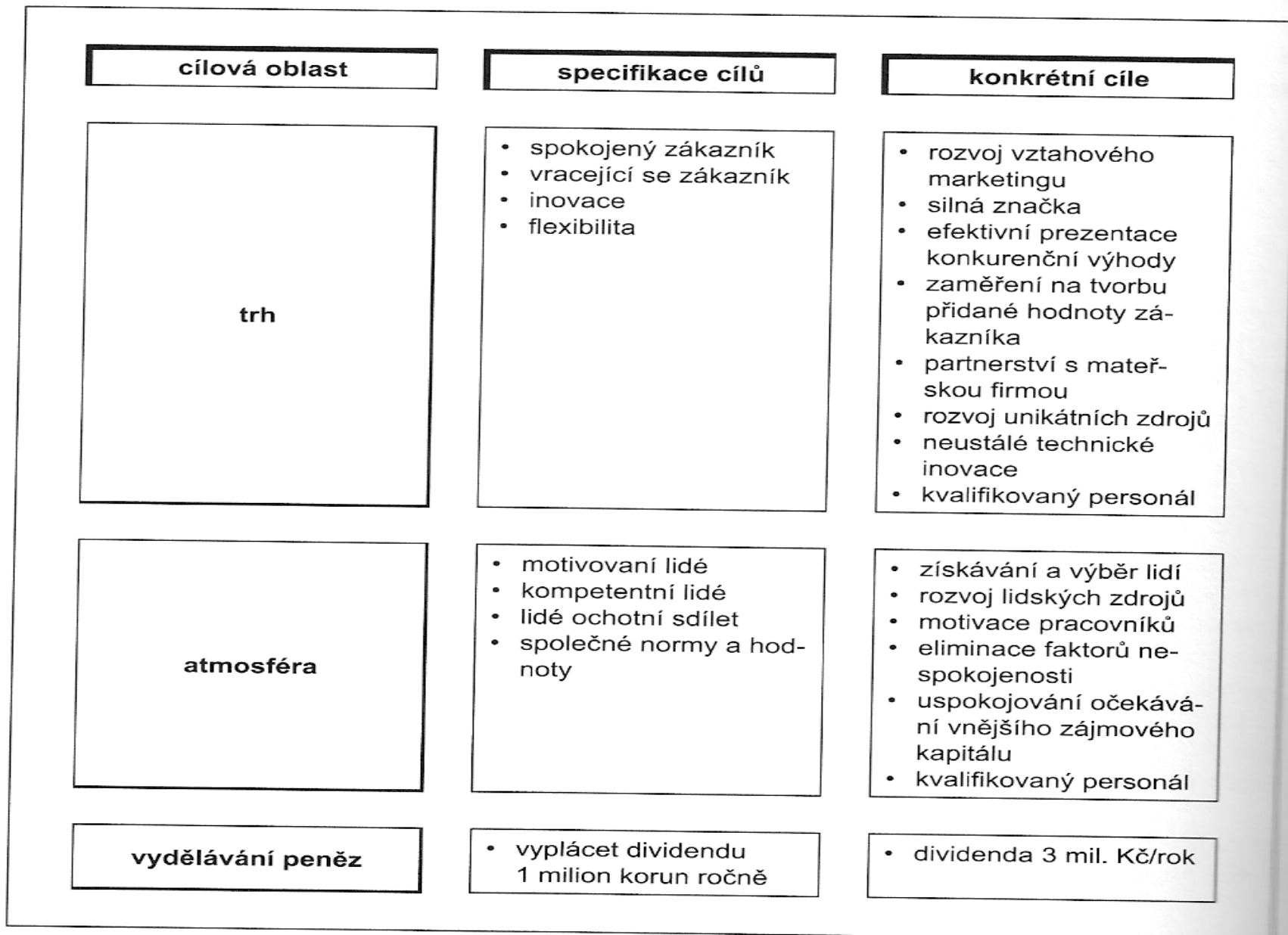
- interní zájmová skupina (vlastníci, manažeři, zaměstnanci)
- externí zájmová skupina (zákazníci, dodavatelé, věřitelé,..)

- a) Dlouhodobá maximalizace zisku (klasický přístup)
- b) Zabezpečení existence a rozvoje podniku (nový přístup)

Cíle podniku

Pro definované cíle musí existovat specifitější kritéria:

- vazba na poslání - nemůže být v rozporu;
- měřitelnost;
- ovlivnitelnost - kdo, co, kdy, jak;
- cíl musí být motivující, vyzývající k aktivitě;
- cíl musí být reálný - "dobře" vypadající cíl mimo realitu nebude určitě tím správným.

Obr. 11.1 Specifikace cílů

Cíle podniku

Klasifikace cílů:

A) Obsah cílů

- ekonomické – zaměřují se na kvantitativně měřitelný výsledek podnikové činnosti
- sociální – cíle orientované na společnost a pracovníky
- technický – rozvoj technologií, tech. stránka vyráběných výrobků

b) Hierarchické uspořádání cílů

c) Časové hledisko

d) Vztahy mezi cíli

e) Rozsah cílů

Cíle podniku

a) Obsah cílů

EKONOMICKÉ CÍLE

VÝKONOVÉ CÍLE

- obrat
- tržní podíl
- objem výroby
- výrobní kapacita
- zásoby a jejich struktura

FINANČNÍ CÍLE

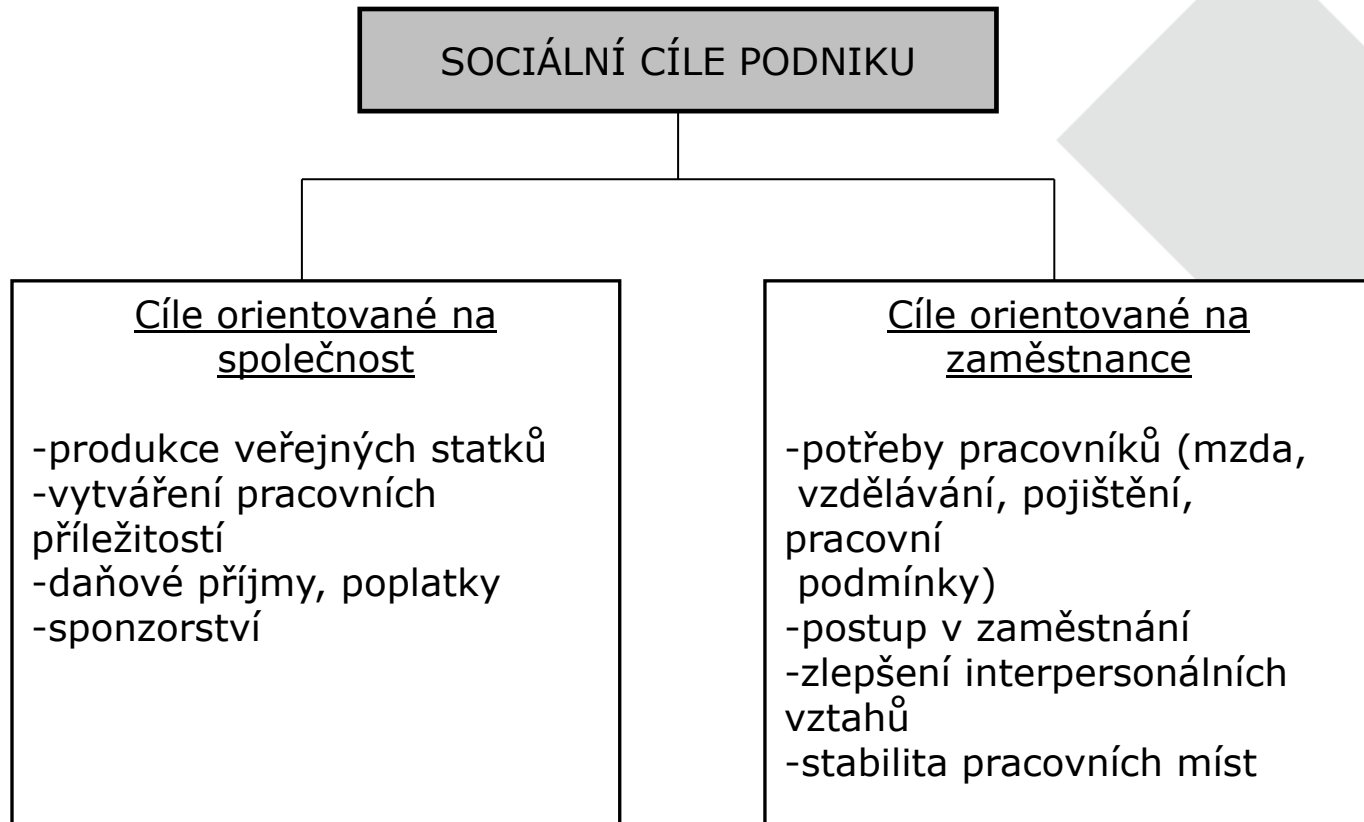
- celkový kapitál
- vlastní kapitál
- cizí kapitál
- finanční investice
- likvidní aktiva celkem
- struktura likvidních aktiv
- pohledávky

VÝSLEDKOVÉ CÍLE

- výnosy
- náklady
- zisk před zdaněním
- zisk po zdanění
- cash flow
- rentabilita kapitálu
- produktivita práce

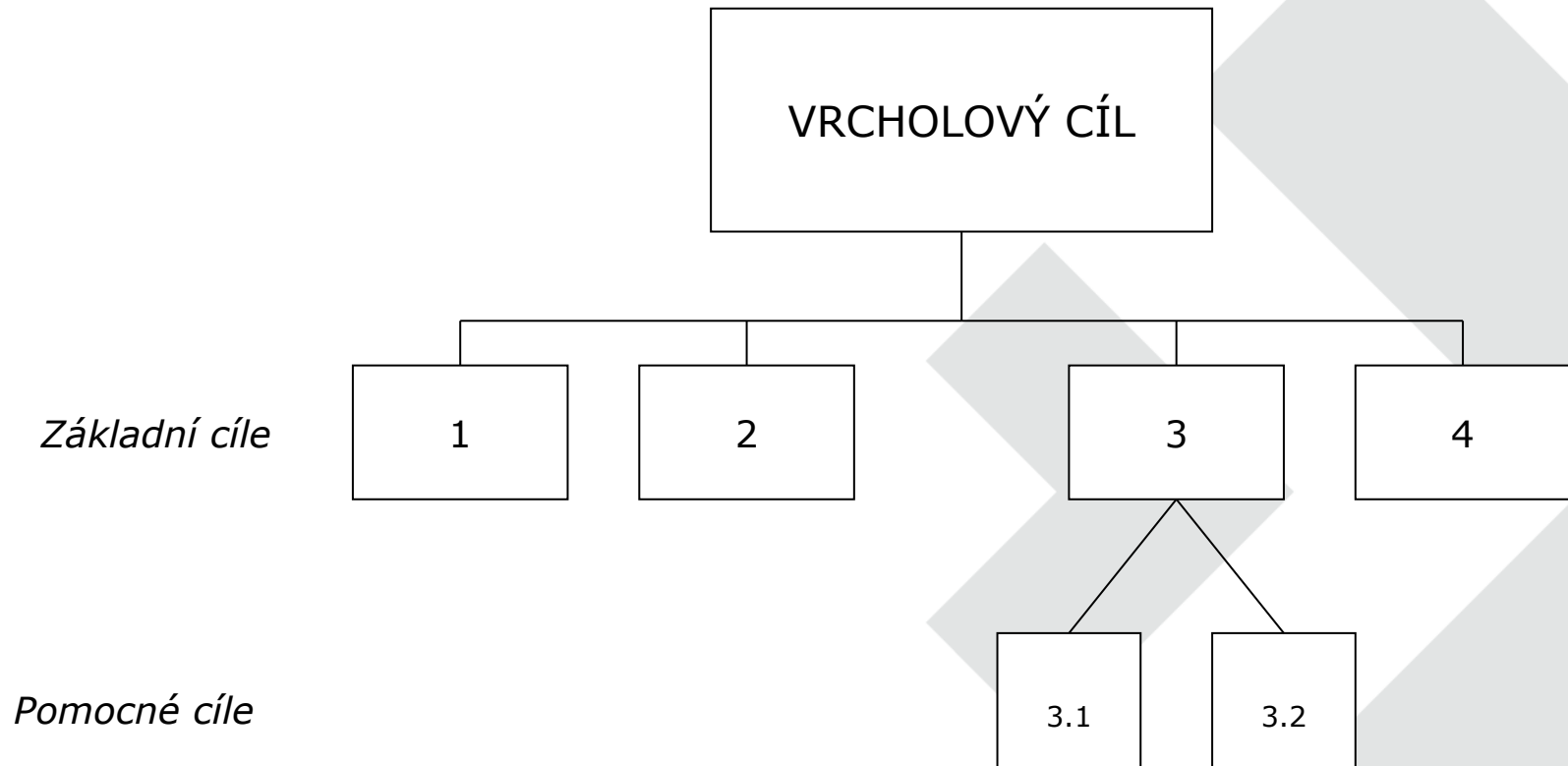
Cíle podniku

a) Obsah cílů

Cíle podniku

b) Hierarchické uspořádání cílů

Cíle podniku

c) Časové hledisko

Dlouhodobé cíle – více než 3 roky, strategické cíle, odpovědnost vrcholoví manažeři

Krátkodobé cíle – zajistit dosažení dlouhodobých, operativní, bez alternativ

d) vztahy mezi cíli

- komplementární cíle (dosahování jednoho vede k dosahování cíle druhého)
- konkurenční cíle (vyšší plnění jednoho vede k nižšímu plnění druhého)
- protikladné (extrémní případ cílů konkurenčních, dosažení jednoho vylučuje dosažení druhého)
- indiferentní cíle (plnění jednoho nemá vliv na plnění ostatních cílů)

e) Rozsah cílů

minimalistický
maximalistický

Cíle podniku

Velká společnost:

- Vlastní akcionáři
- Sami firmu neřídí, řídí manažeři (mzda)
- Oddělení vlastnictví od řízení
- Ostatní zájmové skupiny (stakeholders: akcionáři, zaměstnanci, stát a obce, management, dodavatelé, zákazníci)

Malá společnost:

- 98 % všech firem, 60% všech zaměstnanců
- Vlastnictví spojeno s řízením
- Ztížený přístup k úvěrům a na kapitálové trhy
- Vlastník je zainteresován na růstu její hodnoty

Podnikové výrobní faktory

1. Národohospodářské výrobní faktory
2. Podnikové výrobní faktory

Národohospodářské faktory

Práce

- Práce je cílevědomá lidská činnost vytvářející statky a služby.
- Práci nebudeme pro naše účely rozumět činnosti, které provádějí stroje.
- Stroje zařadíme do kapitálu ve věcné podobě.
- Pracovní síla – souhrn fyzických a duševních schopností člověka konat práci. Ne každý člověk má pracovní sílu - nemají ji nemocní, starci, v našem právním řádu děti.
- Pro určité práce je nedílnou součástí schopnosti pracovat také určitá kvalifikace - vzdělání a dovednosti nabyté praxí.
- Práce je vzácný výrobní faktor, což ovlivňuje jeho cenu na trhu práce. Tuto cenu nazýváme mzdou.
- Mzdu rozlišujeme
 - nominální
 - reálnou
- S pojmem práce úzce souvisí pojmy dělba práce, specializace a kooperace.

Národohospodářské faktory

Půda

- nejtypičtější přírodní zdroj.
- Půdy je přesně omezené množství – vzácný zdroj.
- Ten kdo půdu vlastní, má určité výsadní postavení vůči všem ostatním nevlastníkům, a to se obecně v ekonomii nazývá monopolem.
- Vlastník půdy si na trhu může diktovat podmínky prodeje a nájmu, nejdůležitější z nich je cena. Při prodeji dosahuje majitel půdy tržní cenu, při pronájmu získává pozemkovou rentu (peněžní výnos z půdy).

Národohospodářské faktory

Kapitál

- Nejjednodušší definice kapitálu říká, že jsou to peníze, které přinášejí další peníze.
- Kapitálem rozumíme vše, co vkládáme do výroby proto, aby vznikly další hodnoty.
- Základní rozlišovací znak kapitálu -účelovost vložených prostředků, snaha dosáhnout zisk (resp. úrok), a to bez ohledu na to, zda nakonec opravdu bude dosaženo zisku nebo ztráty.
- Druhým znakem je, že kapitál předpokládá vlastnictví – ten, kdo vkládá kapitál do výroby má úmysl dosáhnout zisk pro sebe – to je výrazná osobní motivace podnikatelova.
- Finanční a reálný kapitál

Podnikohospodářské výrobní faktory

Podstata transformace → kombinace podnikových výrobních faktorů → dosahujeme značně vysoký synergický efekt.

Podnikové výrobní faktory: členění dle různých autorů →

- Wöhe, Gutenberg:
elementární výrobní faktory,
dispozitivní výrobní faktory.

2.Podnikohospodářské výr.faktory

B. von Colbe a G. Lassmann → detailnější rozpracování → uvádějí i třetí skupinu faktorů → *doplňkové faktory*.

Elementární výrobní faktory mají rozhodující úlohu v podnikovém transformačním procesu.

Dělí se na:

- **potenciální** elementární výrobní faktory,
- **spotřebovávané** elementární výrobní faktory.

2.Podnikohospodářské výr.faktory

Potenciální výrobní faktory postupně přenášejí část své hodnoty, a to mírou jejich opotřebení, do nových výrobků.

Tvoří je prvky:

- Aktivní** – stroje, zařízení, nosiče informací, pracovní síla
- Pasivní** – budovy, pozemky, základní zařízení

2.Podnikohospodářské výr.faktory

Spotřebovávané elementární výrobní faktory vstupují celým svým obsahem do nových výrobků jednorázově a jen v jednom transformačním procesu.

Menší část z nich není spotřebovávaná přímo, ale napomáhá, ovlivňuje výrobní proces.

Tvoří je prvky:

- výkonná (konkrétní, produktivní) pracovní síla,
- podnikové prostředky.

-**Přímé** – suroviny, polotovary, díly, pom.látky, výrobní služby

-**Nepřímé** – nástroje, podnikové služby včetně informací

2. Podnikohospodářské výr.faktory

Dispozitivní faktory

Řízení a jeho složky:

- plánování
- organizace
- rozhodování
- kontrola
- informační management

Doplňkové faktory

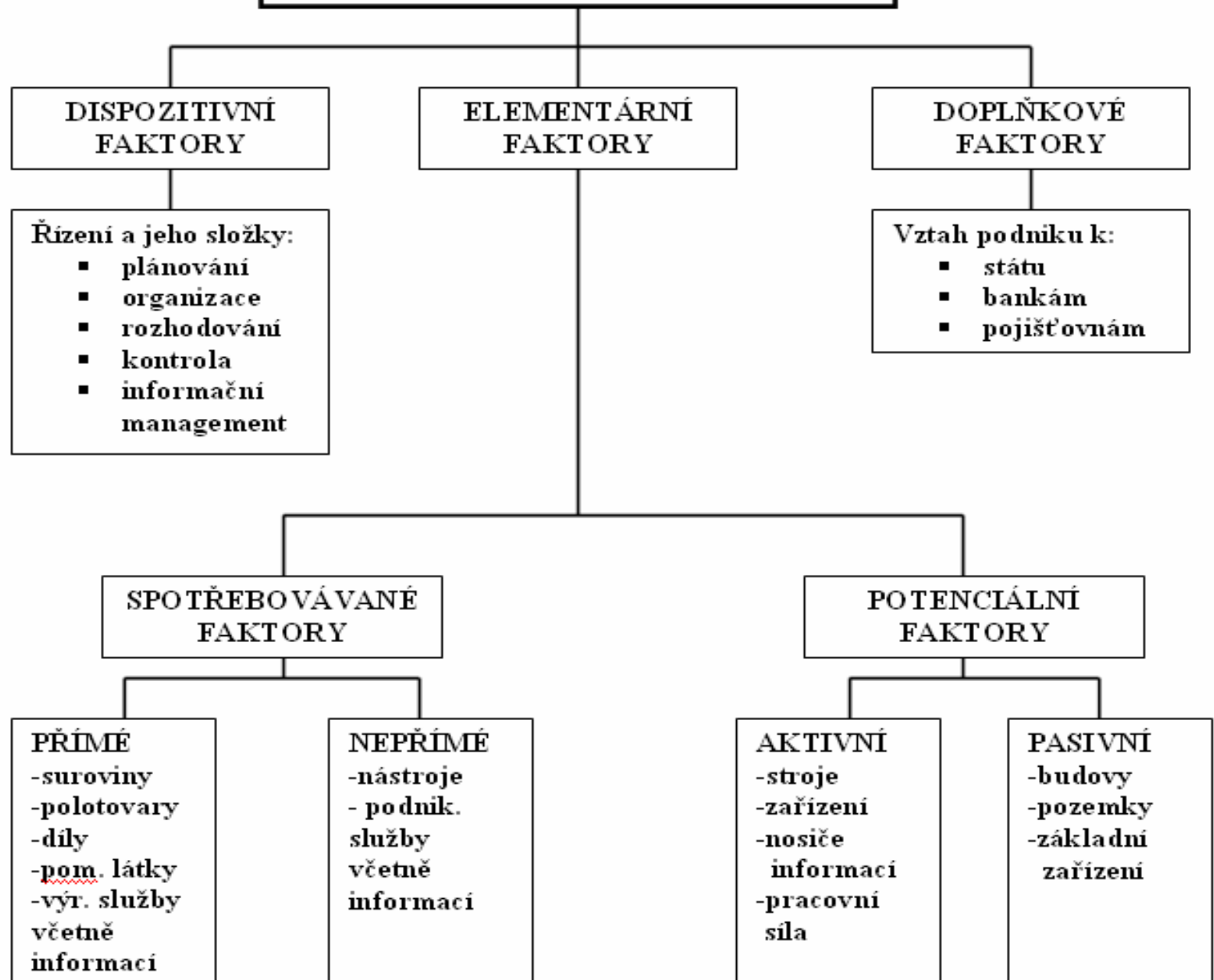
Vztah podniku k:

- státu
- bankám
- pojišťovnám

2. Podnikohospodářské výr.faktory

Národohospodářský pohled	Podnikohospodářský pohled	
1. práce	1. řídicí práce - dispozitivní VF	
	2. výkonná práce – element. VF	
2. půda	Pozemky - eVF	3. Dlouhodobý majetek
3. kapitál	Budovy Stroje a zařízení Nástroje Dopravní prostředky atd.	
	4. materiál (pracovní předměty)	

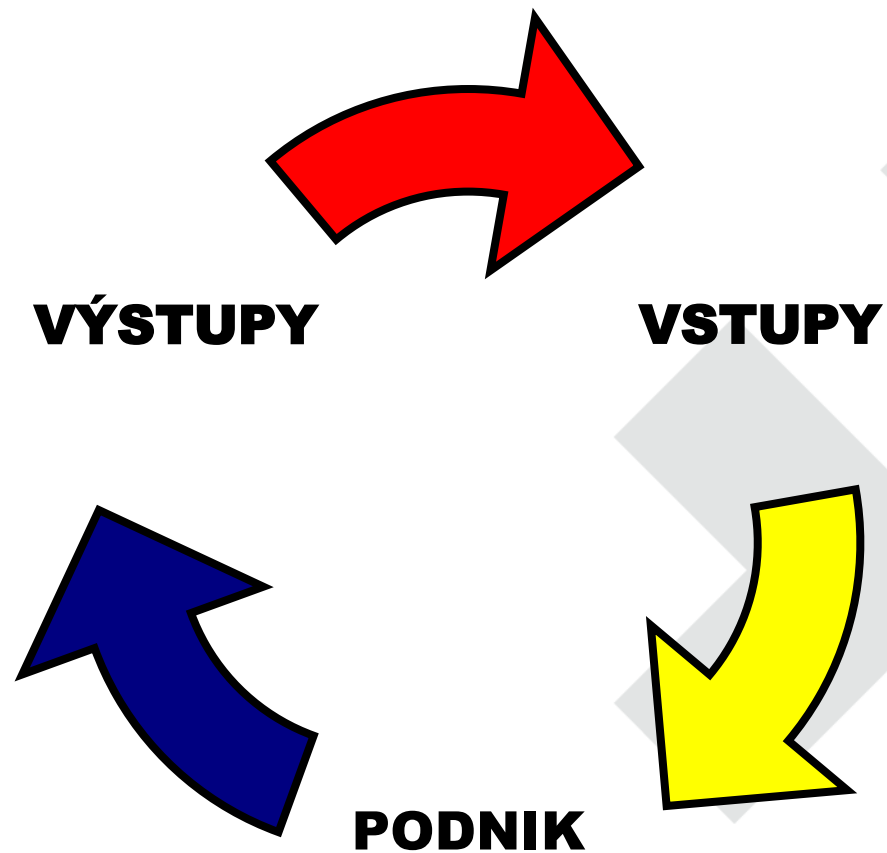
PODNIKOVÉ VÝROBNÍ FAKTORY

Transformační proces

- **podnikový transformační proces** představuje *soubor činností*, jejichž cílem je *změna vstupů (imputů) na výstupy (outputy)*
- v tomto procesu výrobní faktory vstupují do výrobního procesu, kombinují se v optimálním poměru, působí ve vzájemné součinnosti a **výsledkem** těchto aktivit **je produkt** nebo služba, kterou podnik nabízí na trhu
- probíhá v podniku **nepřetržitě** a podnik v rámci svých aktivit permanentně přeměňuje nakoupené vstupy (materiál, suroviny atd.) na výstupní produkty a služby
- tento proces můžeme označit také pojmem **výroba**

Transformační proces

Nákup

- představuje cílevědomé aktivity podniku, které jsou zaměřené na ***zajištění vstupů výroby*** (výrobních faktorů)
- představuje ***úvodní fázi*** výrobního procesu
- Nese s sebou náklady (a také výdaje)
- Ve vztahu k definovaným vztahům podnikání je zřejmé, že ***minimalizace nákladů*** při nákupu vstupů výroby představuje klíčový přístup k těmto podnikovým aktivitám

Výrobní proces v podniku

Nákup

- **nákupní fáze** podnikového transformačního procesu si **vyžaduje**:
 - 1. určit zodpovědný útvar** za pořizování jednotlivých vstupů, definovat pravomoci a zodpovědnosti tohoto útvaru a zabezpečit důslednou kontrolu těchto procesů ve vztahu ke kvalitě a ceně vstupů (např. zabránit korupčnímu chování pracovníků nákupu)
 - 2. definovat čas a množství** objednávaných vstupů ve vztahu k podnikovým cílům tak, aby byl zabezpečený nepřetržitý výrobní proces
 - 3. správně řídit nákupní proces** i z důvodu efektivního využití peněz, tzn. nakupovat minimální množství vstupů pro zabezpečení výroby, využívat cenové výkyvy na trhu pro minimalizaci nákladů apod.

Nákup

Předmětem nákupu mohou být:

- stroje, zařízení, nářadí a pomůcky
- vstupní materiály, polotovary, zboží
- palivo, energie
- pracovní síla (manažment)
- nemateriální hodnoty (patenty, licencie, know – how, atd.)
- informace
- cenné papíry apod.

Výroba

- **výrobou (výrobní činností) podniku** rozumíme přeměnu podnikových vstupů (suroviny, majetek, lidský faktor výroby atd.) na podnikové výstupy (výrobky, služby), např. podnik nakoupí kůži, gumu, nitě a výsledkem jeho aktivit jsou boty
- *předpokladem* je samozřejmě existence i jiných výrobních faktorů
- přeměna surovin na výrobky probíhá jako **výrobní proces v podniku**

Výroba

- **Výrobní proces** se skládá z mnoha různých procesů, které působí ve vzájemné interakci :
 1. **Řídící procesy** – jedná se o systém procesů, které koordinují činnost jednotlivých faktorů ve výrobním procesu s cílem dosáhnout plánovanou hodnotu výstupů (např. počet pracovníků při výkonu operace, jejich vzájemná součinnost a postupnost jejich pracovních úkonů ve výrobě atd.)
 2. **pracovní procesy** – jedná se o systém procesů ve výrobě, které se uskutečňují jako důsledek přímé účasti člověka ve výrobním procesu (např. člověk namontuje na karosérii auta kola, obuvník zatluče do podrážky hřebík apod.)
 3. **automatické procesy** – vykonávají se bez přímé účasti člověka
 4. **přírodní procesy** – ve výrobním procesu se využívají zákony přírody a působí přírodní síly – například kvašení při výrobě alkoholu

Výroba

- **podle použité technologie** členíme výrobní proces na:
 - 1. *mechanicko – fyzikální***, v rámci kterého látková podstata suroviny v procesu se *nemění*, mění se velikost, design, případně kvalita výstupu (např. při výrobě obuvi se nemění podstata kůže, z které se boty vyrábějí; velikost obuvi, jejich design a kvalita ve vztahu k potřebám člověka budou určitě odlišné od balení surové kůže, které vstupuje do výrobního procesu)
 - 2. *chemický*** – v tomto procesu se *mění* látková podstata vstupních surovin – např. výroba benzínu z ropy, výroba vína, výroba léků apod.

Výroba

Členění výrobního procesu z hlediska výrobního programu:

- **hlavní výrobní program** – tyto výrobky tvoří hlavní náplň výroby daného podniku
- **Vedlejší výrobní program** – představuje výrobu polotovarů a náhradních dílů
- **přidružený výrobní program** – představuje zpravidla odlišné zaměření v porovnání s hlavním výrobním programem (např. přidružená stavební výroba, podnik vyrábějící nábytek šije autopotahe apod.)

Výroba

Z hlediska *počtu* vyráběných výrobků členíme výrobu na:

- ***hromadná výroba*** – podnik vyrábí výrobky ve velkém počtu (např. pečivo, pivo, kamenolom, těžba uhlí atd.), cena jednoho výrobku je nižší než při sériové výrobě v důsledku působení tzv. úspor z rozsahu
- ***sériová výroba*** – podnik vyrábí výrobky v omezených množstvích (sériích), cena jednoho výrobku je nižší než v kusové výrobě
- ***kusová výroba*** – podnik vyrábí výrobky v malých množstvích (kusech), cena jednoho výrobku je vysoká

Prodej

- **prodej vyrobených výrobků a služeb** představuje *završení* transformačního procesu
- v této fázi transformačního procesu podnik *prodává svoje výrobky a služby* za peníze, dosahuje výnosy z podnikatelské činnosti a tvoří zisk, čím se naplňují jeho základní cíle
- tato etapa a její úspěšné zvládnutí jsou velmi důležité pro zachování podniku v podmínkách roustoucí konkurence, kdy větším problémem je prodat výrobky a služby než je vyrobit
- v podmínkách tržního mechanismu v důsledku existující konkurence je *dominantním trhem **trh kupujícího***, a proto je důležitým aspektem úspěšnosti na trhu péče o zákazníka a jeho potřeby (Náš zákazník, náš pán.)

Organizování – podniková organizace

- Organizace – souhrnný pojem pro podnik či instituci, jako výraz pro určitý způsob vnitřního uspořádání podniku či instituce
- Organizace v širším slova smyslu – zahrnující cílené spojení lidských i dalších ekonom. zdrojů, tzv. ekonomické organizace
- Organizace v užším slova smyslu – hierarchicky řízené skupiny osob, vytvořené a fungující proto, aby mohlo být dosaženo určitých cílů
- Organizování – shromáždění a koordinace lidských, finančních, fyzických, informačních a dalších zdrojů potřebných k dosažení cílů organizace.

Organizování – podniková organizace

Podniková organizace:

- organizace jako celek, který plní funkce podniku,
- organizace jako míra uspořádání podniku,
- organizace jako cílevědomá činnost.

Organizování – podniková organizace

Organizační struktura

- Různé org. systémy si vyžadují i různou org. strukturu
 - způsob vnitřního rozdělení činností a pravomocí
- Důvodem organizování je nutnost dělby práce a omezenost rozpětí řízení.
- Při vytváření org. struktury se řídíme kritérii:
 - typ výrobku nebo služby;
 - charakter pracovního procesu a funkce, které ho mohou zajistit;
 - potřebná specializace a kvantifikace;
 - čas, který je zapotřebí pro zvládnutí činností;
 - zákazník;
 - místo.
- Kritéria se kombinují tak, aby byla nalezena optimální org. struktura a zajištěna koordinace činností.

Organizování – podniková organizace

Organizační struktura

- **Základní typy organizačních struktur z hlediska jejich vývoje**
 - Klasické (funkcionální, divizní)
 - Moderní (org. struktury s pružnými prvky)
 - Moderní a netradiční (podnikatelské jednotky, procesní,)
- Struktura organizace může být určitou kombinací jednotlivých druhů struktur.

Funkcionální struktura

Organizační jednotky jsou vytvářeny k výkonu jednotlivých odborně specializovaných výkonů např. vývoj, výroba, prodej, finance, personální oblast = specializace na základě funkcí

Funkce – jediná činnost či skupina vzájemně spjatých a obdobných činností, spojených příbuznými pracovními postupy

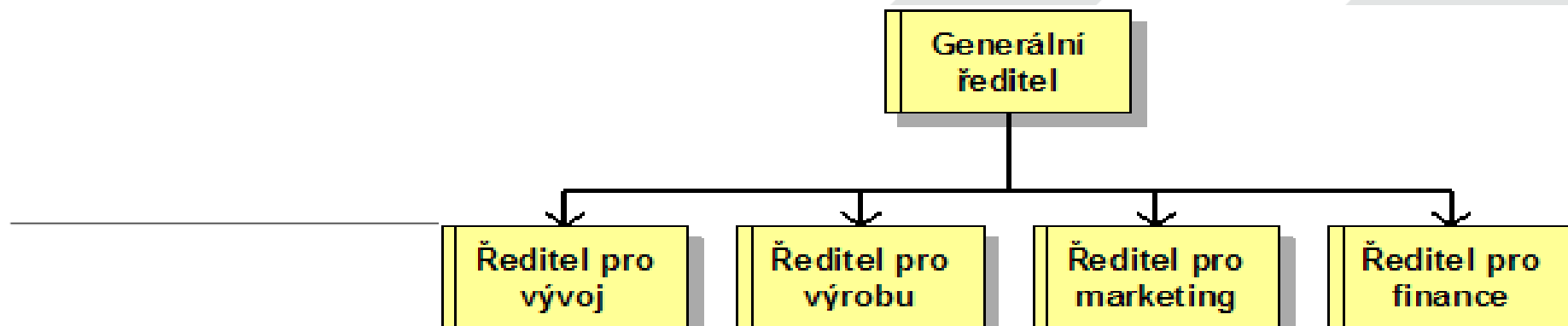
Nevýhoda – vysoký stupeň centralizace rozhodování a omezená možnost koordinace funkcí na nižších úrovních organizací

Problémy funkcionální organizace

- Stanovování cílů: cíle jsou formulovány z hlediska jednotlivých funkcí a nikoli z celého podniku;
- Předávání z vyšších na nižší hierarchické úrovni;
- Vymezení pracovní náplně;
- Odpovědnost;
- Komunikace;
- Trvalé udržování starých struktur.

Plně funkcionální struktura funguje jestliže:

- Firma působí jen na několika málo místech;
- Vyrábí produkty, které jsou vzájemně příbuzné.

Divizní struktura

Typ specializace podle objektu. Předpokládá specializaci vytvořené org. jednotky na daný objekt, kterým může být např. výrobek, trh, region, projekt. Vytváříme divize.

Cílem divizního uspořádání je:

- snížit zátěž nejvyššího vedení firmy na koordinaci jedl. funkcí;**
- urychlit rozvoj firmy při pronikání na nové trhy;**
- decentralizovat rozhodování s cílem zvýšit jeho rychlost i kvalitu a současně posílit motivaci na nižších úrovních.**

Divizní struktura

Výhody:

- Rychleji reaguje na změny tržních a ekonomických podmínek
- Je schopna lépe plánovat řešení nadcházejících situací
- Lepší předpoklady pro vztahy mezi zaměstnanci navzájem i mezi zaměstnanci a managementem
- Lepší informovanost a porozumění manažerským rozhodnutím
- Otevřenější komunikaci, vyšší zájem pracovníků na úspěchu organizace

Nevýhody:

- Mohou se stát nezávislé, že působí proti zájmům organizace
- Zvyšující administrativní náklady

Produktová org. struktura:

- Specializace na výrobu a prodej jednoho či několika příbuzných výrobků
- př. Automobilové firmy

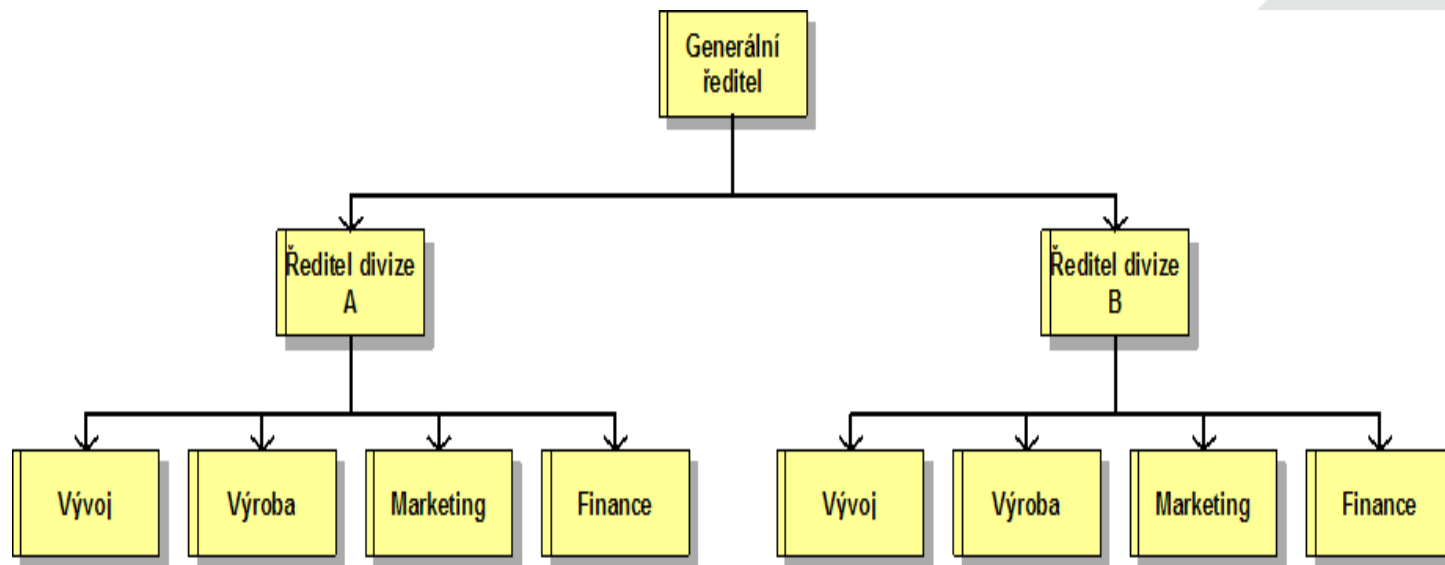
Zákaznická struktura org.:

- Vychází z povahy a potřeb jejích jednotlivých zákazníků

Geografická struktura či specializace:

- Organizace je rozdělena na regionální bázi

Divizní struktura

Moderní struktury

Organizační struktura maticová

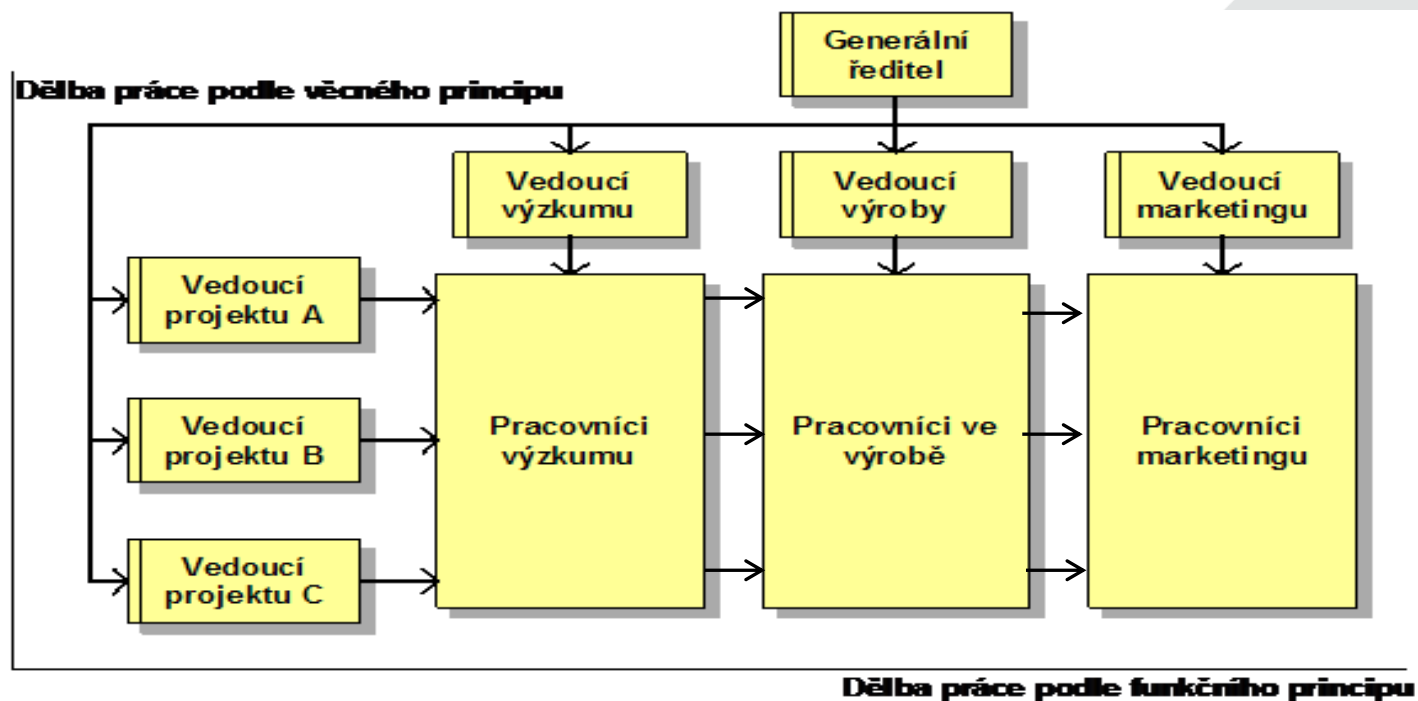
Formou smíšené org. struktury je maticová organizace. Způsoby rozdělení práce v organizaci: funkcionální a projektový (zákaznický či produktový).

-Je současně pružná, jelikož produktové a zákaznické týmy mají dočasný charakter

Maticové uspořádání může nabývat dvou podob:

- Projektový manažer požádá o spolupráci na určitém úkolu vedoucí jednotlivých oddělení.
- Projektový manažer přímo řídí pracovníky, kteří se práce na projektu účastní.

Moderní struktury

Moderní struktury

Organizace založená na schopnostech

**Základem jsou různé schopnosti pracovníků.
Hlavním cílem je podpořit rozvoj klíčových schopností,
kterými firma disponuje.**

**Je účelná při reakci (častá změna strategie) na neustále se
měnící okolí např. firmy poskytující specializované
profesionální služby (podnikové poradenství).**

Týmová organizace

-V rámci existující org. struktury nebo určitá varianta maticové

-Použita jako základní princip tvorby organizace přičemž vzniká určitá hierarchie týmů z různých funkcionálních útvarů.

Ekonomický význam týmů – náklady spojené s přenosem informací mohou být sníženy vzhledem k intenzivní komunikaci.

Tým je zvláštní pracovní jednotka vytvářená ke splnění určitého cíle.

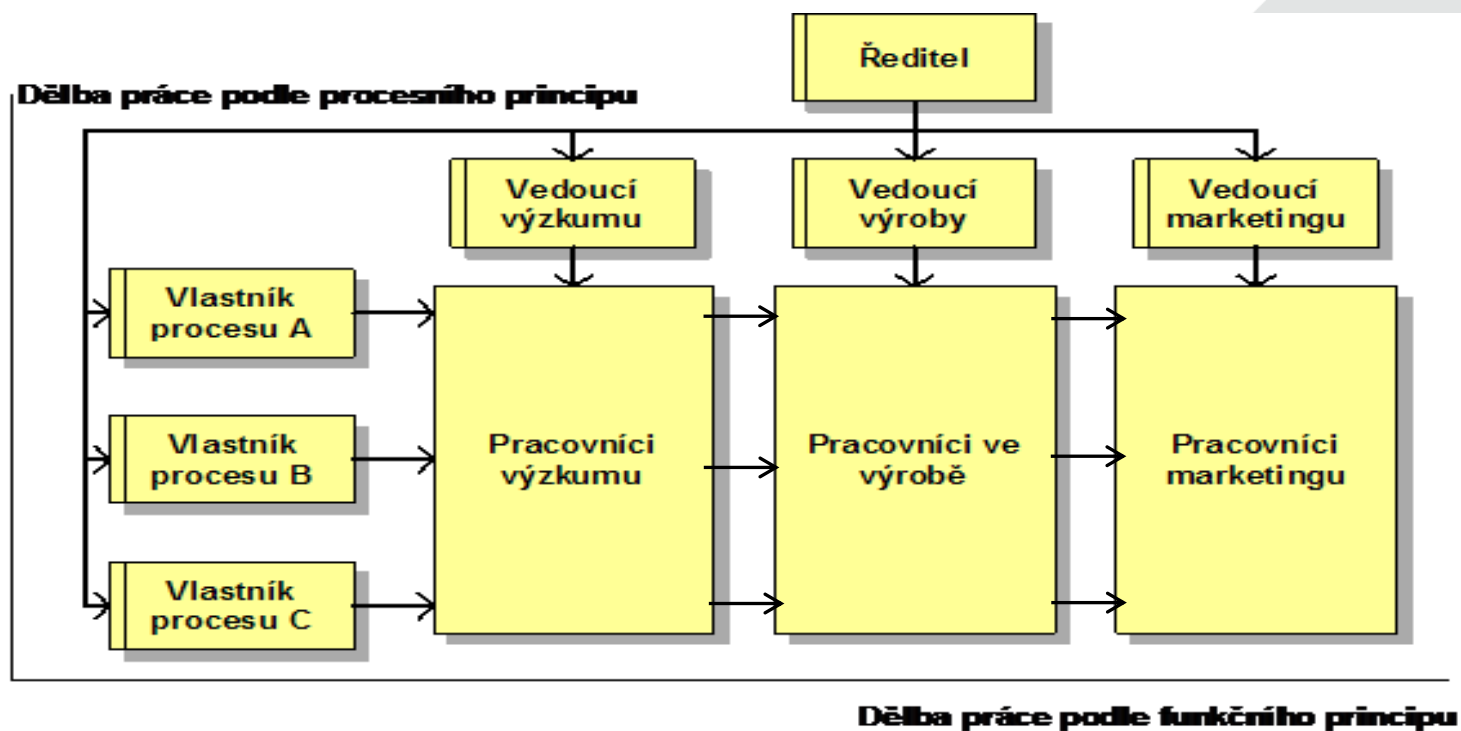
Moderní a netradiční org. struktury

Procesní organizace

Základem tvorby org. jednotek jsou jednotlivé technologické procesy či určité fáze výroby.

Širší uplatnění procesního rozdělení činností vede k procesně založené organizaci. Základními stavebními kameny se stávají procesy, které uspokojují požadavky zákazníků.

Tvorba vychází z procesního modelu zachycující hlavní (klíčové) firemní procesy a jejich vzájemné vztahy.

Moderní a netradiční struktury

Podnikatelské jednotky uvnitř firmy (Small Business Units - SBU)

- spočívají ve vytvoření autonomní podnikatelské jednotky uvnitř organizace.
- Dochází zde k decentralizaci řízení s cílem využít především znalosti a konkrétních podmínek například v oblasti výroby, poskytování služeb, servisu apod. Jsou to jednotky převážně bez právní subjektivity.
- Obory s vysokou dynamikou změn v okolí a zároveň vysokou kapitálovou náročností
- Podnik vystupuje jako tým podnikových org. jednotek plně vybavených, zmocněných a odpovědných za uspokojení zákazníků.

Základní pojmy

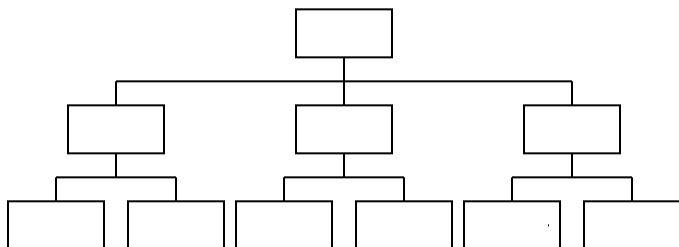
Způsob propojení org. jednotek

Odpovědnost musí odpovídat pravomoci

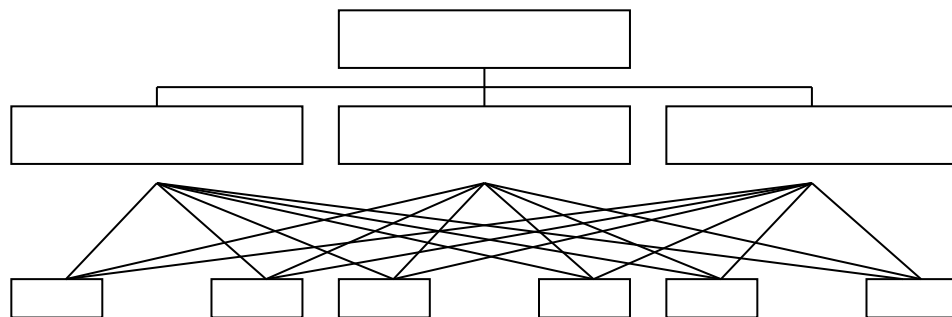
Způsoby uspořádání řídicích vztahů:

- Jednoliniový (liniový) systém**
- Viceliniový (funkcionální) systém**
- Liniově štábní systém**

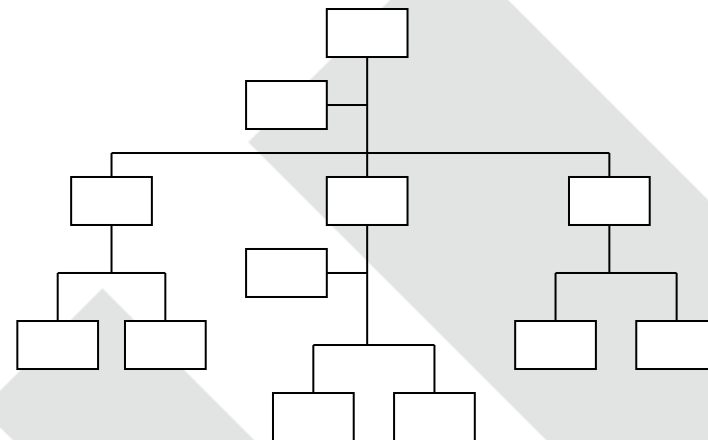
Organigramy organizačních struktur

Jednoliniový (liniový) systém

Vícenliniový (funkcionální) systém

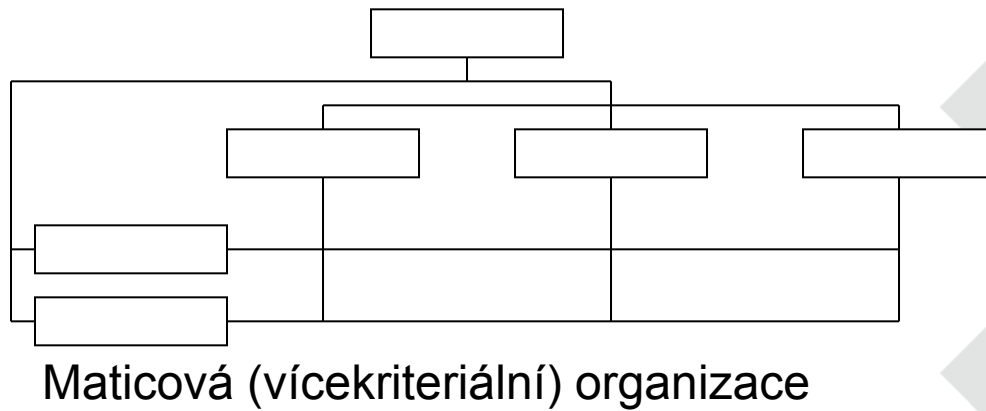
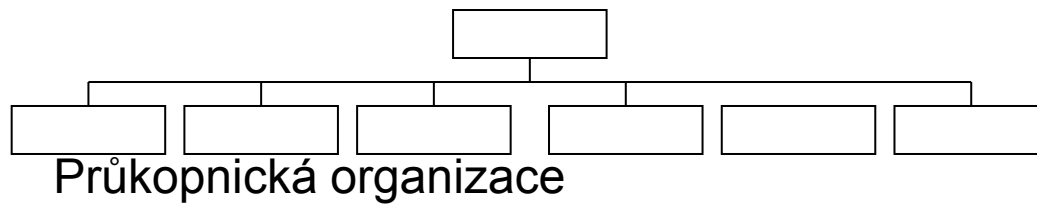
Základní pojmy

Základní formy organizačních struktur:

Jsou výsledkem organizování a vznikají kombinací manažerem vybraných možností.

- průkopnická organizace: jednoliniový systém
- byrokratická organizace: liniově štábní systém
- pružné organizační formy:
 - 1.vícekriteriální organizační struktura
 - 2.projektové organizační formy
 - 3.podnik v podniku (SBU)

Základní pojmy

Základní pojmy

Vícekriteriální org. struktura

- představitelem maticová organizace
- lépe reaguje na změny okolí
- větší pružnost je dosažena za cenu porušení jednoty řízení

Projektové organizační formy

Pro zvýšení pružnosti org. struktury

V rámci základní org.struktury vznikne dočasně organizace orientovaná na uskutečnění určitého úkolu

PODNIKOVÁ EKONOMIKA

OPAKOVÁNÍ: Podniková ekonomika

- Zabývá se podnikem, jeho cíli a funkcemi, životními fázemi, organizací, hlavními činnostmi a jejich řízením, zvláštnostmi jednotlivých druhů podniků...
- Čerpá poznatky z obecné ekonomie a řady dalších vědních disciplín.
- Je to praktická disciplína pro podnikatele, živnostníky, ekonomy, manažery,....., jak pracovat co nejefektivněji a nejehospodárněji, vytvářet nové hodnoty a obstát v náročném tržním prostředí.

Podnikání

- **Podnikáním** se rozumíčinnost prováděná podnikatelema naza účelem dosažení a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.
- **Rysy podnikání:**
 - princip podnikání
 - smysl podnikání
 - společenské poslání podniku,
 - riziko.

Podnikání

- **Podnikáním** se rozumí *soustavná* činnost prováděná *samostatně* podnikatelem *vlastním jménem* a na *vlastní odpovědnost* za účelem dosažení *zisku* a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.
- **Rysy podnikání:**
 - princip podnikání (vstupy x výstupy),
 - smysl podnikání (zhodnocení kapitálu VK x CK),
 - společenské poslání podniku,
 - riziko.

Podnik - definice

- Wohe - **podnik je kombinace výrobních faktorů**, prostřednictvím které hodlají jeho vlastníci dosáhnout určitých cílů.
- Synek – **podnik je ekonomicko-právní subjekt založený na výrobě zboží a poskytování služeb za úplatu.**
- Sedlák – podnik je ekonomicky a právně samostatná jednotka, jejíž základní znaky jsou **kombinace výrobních faktorů, právní a ekonomická samostatnost.**
- **Podnik: soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci práva a jiné majetkové hodnoty**
- Členění podniků dle sektorů (primární, sekundární, terciární, kvartérní sektor)
- Pohledy na dění v podniku (hmotně-energetické hledisko, sociální hledisko, komunikační hledisko, hodnotové hledisko)
- Podnikové funkce

Podnik, podnikání

Hlavní podnikové funkce průmyslového podniku v současné době představují:

- **prodejní** (vyčleněné činnosti související s prodejem výrobků a služeb),
- **výrobní** (zhotovování výrobků; u nevýrobních podniků se tato funkce označuje jako provozní),
- **zásobovací** (pořízení surovin, materiálů, součástí, příjem, skladování, předávání do výroby),
- **personální** (zajištění spolupracovníků, hodnocení spolupracovníků a jeho důsledky včetně růstu jejich kvalifikace, systémy odměňování, pracovní podmínky),
- **finanční** (obstarávání potřebného množství finančních zdrojů, použití finančních zdrojů k obstarání potřebných statků a k úhradě výdajů na činnost podniku, rozdělování zisku, všechny finanční operace při založení podniku, při rozšiřování podniku, při fúzi, sanaci a likvidaci podniku).
- **vědeckotechnická** (příprava a realizace změn technických inovačních faktorů podniku; zejména aplikovaný výzkum, technický vývoj, příprava výroby, realizace výsledků uvedených fází vědeckotechnického pokroku u výrobce nových technických prostředků a u uživatelů),
- **investiční** (zajištění potřebného majetku pro podnikání),
- **správa** (zejména controlling, plánování, účetnictví, statistika, právní činnosti, vnitřní audit aj.).

Podnik, podnikání

Každá výrobně organizační jednotka, které vystupuje jako podnik, má charakteristické znaky, pomocí kterých se odlišuje od ostatních organizačních jednotek. Jedná se o následující **základní rozlišovací znaky podniku**:

- **Právní subjektivita** - vymezuje pravomoci podnikatelských subjektů v právních vztazích. Jejimi nositeli jsou fyzické i právnické osoby. Podnik vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese plnou zodpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.
- **Majetková samostatnost** - majetková samostatnost určuje vlastnický vztah k požadovanému majetku pro podnikání.
- **Majetková zodpovědnost** - majetková zodpovědnost vyjadřuje právní zodpovědnost za hospodaření s vlastním nebo pronajatým majetkem. Tento znak vymezuje nositele zodpovědnosti za hospodaření s majetkem organizace.
- **Ekonomická samostatnost** - její podstatou je efektivní zhodnocování zdrojů za účelem dosažení optimálních výstupů.
- **Zápis do obchodního rejstříku** - hospodářská organizace musí být zaregistrována v obchodním rejstříku nebo na jiném ze zákona vyplývajícím registračním místě.
- **Organizační celistvost a jednotně vedená účetní evidence.**
- **Jiné znaky.**

Mýty o podnikání

- **Člověk se podnikatelem musí narodit**
- **Většina nových firem zbankrotuje**
- **Podnikatel je svým vlastním pánem**
- **Kdo je úspěšný v zaměstnání, bude úspěšný i v podnikání**
- **Vždycky si mohu založit svou vlastní firmu**

Klasifikace podniků

Členění dle:

- **hospodářských odvětví**
- **sektorů**
- **druhů výkonů**
- **způsobu zhotovování výkonů**
- **převládajícího výrobního faktoru**
- **velikosti podniku**
- **závislosti na stanovišti**
- **pohyblivosti**
- **vlastnictví**
- **členění podle právní formy**
- **zisku**
- **působnosti**

Klasifikace podniků

1. Podle hospodářských odvětví (zaměření předmětu činnosti)

- Výrobní - průmyslové, zemědělské, stavební

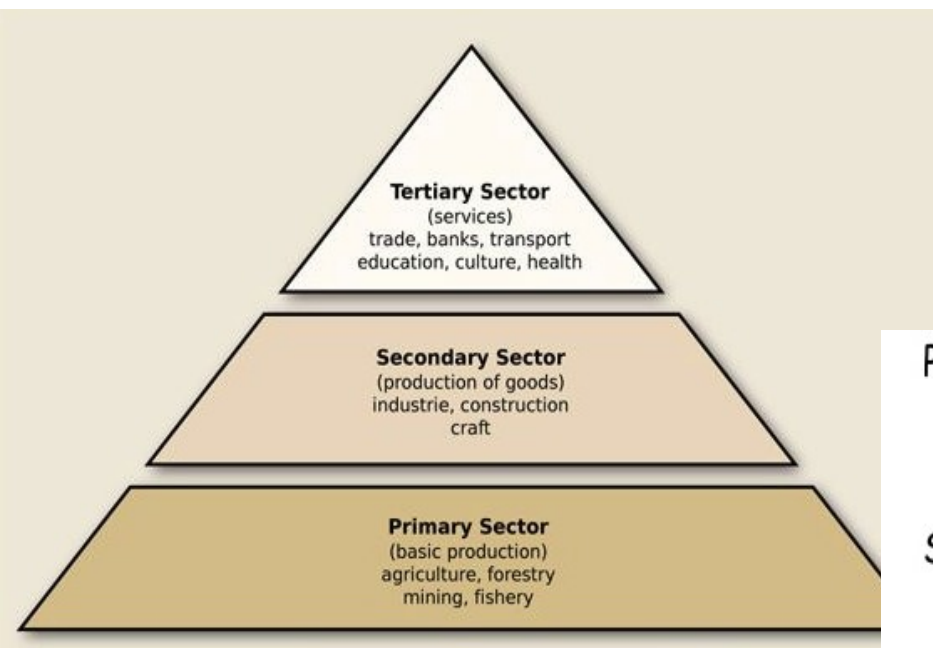
Klasifikace podniků

1. Podle hospodářských odvětví (zaměření předmětu činnosti)

- Výrobní - průmyslové, zemědělské, stavební
- obchodní
- Bankovní (peněžní ústavy)
- pojišťovací
- komunikační
- dopravní
- ostatní podniky poskytující služby

Klasifikace podniků

2. Podle sektorů – primární, sekundární, terciální, kvartérní sektor

Primary

Working with or the extraction of natural resources e.g. Farming, mining or forestry

Secondary

Making things either by manufacturing or construction e.g Nissan Car manufacturing

Tertiary

This type of industry provides services. These include commercial services (Shops), Professional (Solicitors), Social (School teacher), entertainment (restaurants), Personal (Hairdressers)

Quaternary

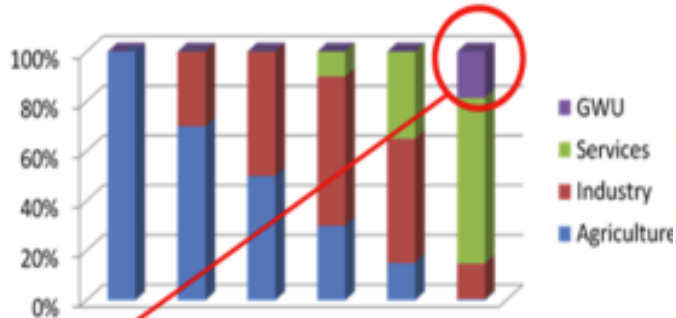
This is a new sector and is linked to ICT and research development (Genetics Researcher)

Klasifikace podniků

2. Podle sektorů – primární, sekundární, terciální, kvartérní sektor

- **Primární** - sektor prvovýroby (zpracování surovin, lesnictví, zemědělství, těžba surovin atp.) Většina produktů od tohoto sektoru je považováno za suroviny pro jiné průmysly
- **Sekundární** - představuje sektor zpracovatelského průmyslu (zpracování polotovarů, stavební výroba, výroba elektřiny atp.)
- **Terciální** – sektor služeb
- **Kvartérní** - sektor ekonomiky, který zahrnuje nevýrobní činnosti poskytované za úplatu. Tyto činnosti společně s terciérem označujeme jako **Intelektualizované služby – Knowledge Intensive Services (KIS)**. Do kvartéru řadíme:
 - školství (především vysoké),
 - vědu, výzkum a vývoj,
 - řízení konzultačních, informačních a komunikačních služeb,
 - řízení služeb v oblasti lidských zdrojů a zaměstnanosti,
 - právní služby, účetní, finanční a marketingové služby atd.

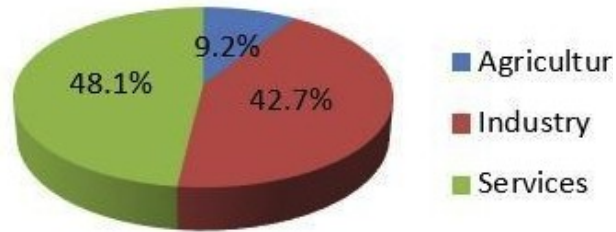
Sektory ekonomiky - trendy

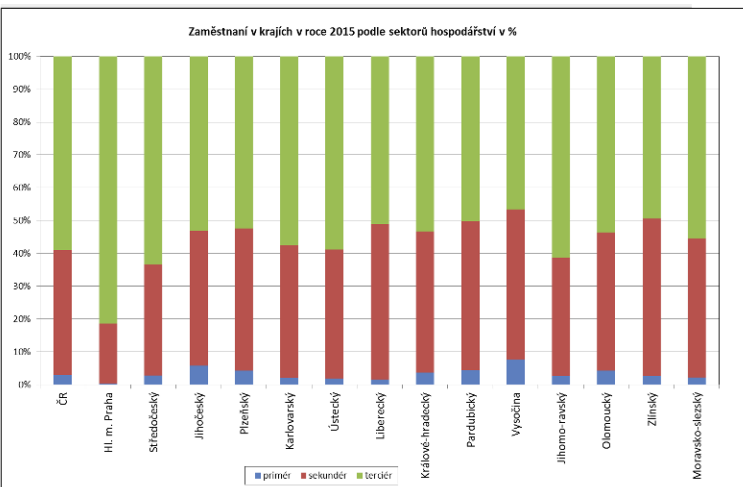
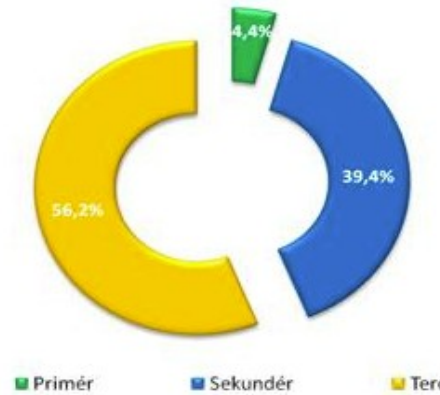
17%

Due to the increase of productivity growth rate in all known sectors over time, a new sector has evolved: Government, Welfare and Unemployment (GWU)

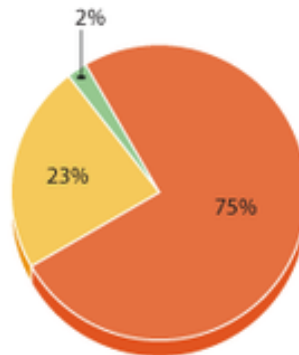
Čína

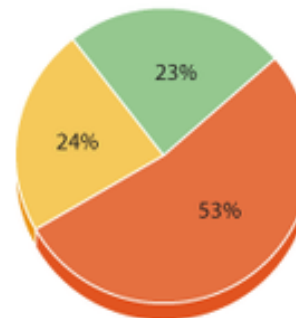
Zaměstnanost v sektorech národního hospodářství ČR v roce 2008

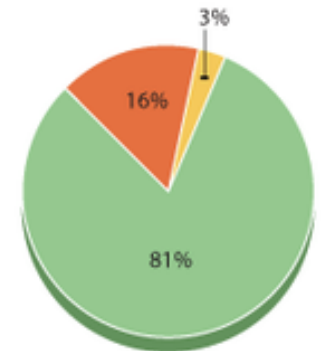
USA

Brazil

Nepal

Primary
Secondary
Tertiary

Klasifikace podniků

Země, oblast	Služby	Průmysl	Zemědělství
EU 15	71,4	24,6	4,0
Belgie	75,6	22,2	2,2
Dánsko	74,5	22,2	3,3
Finsko	68,9	26,0	5,1
Francie	74,2	21,7	4,1
Irsko	65,8	27,7	6,5
Itálie	66,6	29,0	4,4
Lucembursko	77,2	21,5	1,3
Německo	70,4	27,2	2,4
Nizozemsko	77,8	18,9	3,3
Portugalsko	55,1	32,3	12,6
Rakousko	63,4	23,8	12,9
Řecko	60,6	23,4	16,0
Spojené království	80,4	18,7	0,9
Španělsko	65,2	29,1	5,7
Švédsko	74,9	22,8	2,3
Nové členské státy	56,3	31,3	12,4
Česká republika	56,1	39,4	4,5
Estonsko	61,6	32,3	6,1
Kypr ¹⁾	71,5	23,2	5,3
Litva	54,2	28,0	17,8
Lotyšsko	60,8	25,8	13,4
Maďarsko	62,3	31,9	5,8
Malta ¹⁾	66,2	31,5	2,3
Polsko	53,0	28,6	18,4
Slovensko	61,5	34,1	4,4
Slovinsko	52,2	36,9	10,9
EU 25	69,3	25,5	5,2

Podíl zaměstnaných ve vybr. sektorech v roce 2002

Země	Zaměstnaní celkem v tis.	Výroba HT a vyspělá	Výroba ostatní	Ostatní činnost	Ostatní služby	KIS
EU 15	162974	7,4	11,8	12,9	34,7	33,3
Švédsko	4348	7,3	9,4	8,8	27,5	47,0
Dánsko	2741	6,3	9,9	10,4	29,4	44,0
VB	28338	6,7	8,9	9,8	33,8	40,8
Finsko	2406	7,4	12,3	12,9	28,2	39,2
Holandsko	8176	4,1	8,5	9,1	39,6	38,8
Lucembursko	188	1,2	9,0	11,8	39,9	38,1
Belgie	4052	6,7	11,6	9,3	34,6	37,8
Francie	23885	6,8	11,0	11,7	35,0	35,5
Irsko	1750	6,9	9,3	18,4	32,0	33,4
Německo	36275	11,4	12,2	11,3	33,3	31,8
Rakousko	3734	6,6	12,9	15,1	35,3	30,1
Itálie	21757	7,4	15,3	13,8	36,0	27,5
Španělsko	16241	5,3	13,1	18,8	37,2	25,5
Řecko	3949	2,2	11,5	24,6	39,0	22,7
Portugalsko	5133	3,3	17,2	25,5	34,6	19,3
Estonsko	581	3,4	18,6	15,4	31,8	30,9
Maďarsko	3846	8,5	16,4	15,3	33,3	26,4
Kypr	315	1,1	11,1	16,2	45,4	26,2
Lotyšsko	988	1,9	14,5	24,5	34,4	24,7
Litva	1421	2,6	15,2	28,2	29,3	24,7
Slovensko	2111	8,2	18,8	17,7	31,2	24,0
ČR	4763	8,9	19,1	17,0	31,2	23,9
Slovinsko	922	9,2	21,9	17,7	29,1	22,8
Bulharsko	2800	5,3	18,5	19,5	34,5	22,2
Rumunsko	9758	5,5	16,0	45,8	19,9	12,8

Klasifikace podniků

Odvětвовá klasifikace CZ-NACE

- Byla vypracována podle mezinárodní statistické klasifikace ekonomických činností, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2006 ze dne 20. prosince 2006, kterým se zavádí
- **Statistická klasifikace ekonomických činností NACE Revize 2** a kterým se mění nařízení Rady (EHS) Č. 3037/90 a některá nařízení ESo specifických statistických oblastech.
- Klasifikace CZ-NACE zohledňuje technologický rozvoj a strukturální změny hospodářství za posledních 15 let, je relevantnější s ohledem na hospodářskou realitu a lépe srovnatelná s jinými mezinárodními klasifikacemi.
- Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) nahrazuje Odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ), vydanou sdělením Českého statistického úřadu ze dne 18. prosince 2003 Č. 486/2003 Sb. a aktualizovanou sdělením Č. 311/2005 Sb.

Klasifikace podniků

Odvětвовá klasifikace CZ-NACE

Prosím zvolte si sekci kódu CZ-NACE:

NACE Kategorizace

- A Zemědělství, lesnictví, rybnictví
- B Těžba a dobývání
- C Zpracovatelský průmysl
- D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu
- E Zásobování vodou; činnosti související s odpady a sanacemi
- F Stavebnictví
- G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
- H Doprava a skladování
- I Ubytování, stravování a pohostinství
- J Informační a komunikační činnosti
- K Peněžnictví a pojišťovnictví
- L Činnosti v oblasti nemovitostí
- M Profesní, vědecké a technické činnosti
- N Administrativní a podpůrné činnosti
- O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení
- P Vzdělávání
- Q Zdravotní a sociální péče
- R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
- S Ostatní činnosti
- T Činnosti domácností
- U Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů

Hledat

- Všechna slova nebo jejich části
- Všechna přesně zadaná slova

Klasifikace podniků

Odvětvová klasifikace CZ-NACE

Statistický metainformační systém

Klasifikace

Číselníky

Ukazatele

nacházíte se: [Home](#) > [Klasifikace](#) > [CZ-NACE_KL](#)

Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)

Akronym	Název	Verze	Platnost od	Platnost do	Rodina
CZ-NACE_KL	Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)	1	01.01.2008	09.09.9999	Činnosti

Struktura

Seznam položek

Doplňující informace

Ke stažení

Struktura klasifikace:

- ⊕ [A - Zemědělství, lesnictví, rybářství](#)
- ⊕ [B - Těžba a dobývání](#)
- ⊕ [C - Zpracovatelský průmysl](#)
- ⊕ [D - Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu](#)
- ⊕ [E - Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi](#)
- ⊕ [F - Stavebnictví](#)
- ⊕ [G - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel](#)
- ⊕ [H - Doprava a skladování](#)
- ⊕ [I - Ubytování, stravování a pohostinství](#)
- ⊕ [J - Informační a komunikační činnosti](#)
- ⊕ [K - Peněžnictví a pojišťovnictví](#)
- ⊕ [L - Činnosti v oblasti nemovitostí](#)
- ⊕ [M - Profesní, vědecké a technické činnosti](#)
- ⊕ [N - Administrativní a podpůrné činnosti](#)
- ⊕ [O - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení](#)
- ⊕ [P - Vzdělávání](#)
- ⊕ [Q - Zdravotní a sociální péče](#)
- ⊕ [R - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti](#)
- ⊕ [S - Ostatní činnosti](#)
- ⊕ [T - Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkcujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu](#)
- ⊕ [U - Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů](#)

3. Podle druhů výkonů

- **podniky produkující hmotné výkony**

- (převážně průmyslové a řemeslné podniky), podle druhu výkonů lze dále členit na *těžební podniky* (např. doly), *podniky vyrábějící výrobní prostředky* (např. strojírenské továrny) a *podniky vyrábějící spotřební statky* (např. podnik na výrobu obuvi)
- V členění podniků vyrábějících hmotné výkony se může pokračovat podle různých hledisek např. podle technologií (doly, hutní průmysl), podle převládající suroviny (dřevoprámysl, papírenský průmysl, gumárenský průmysl, atd.) anebo opět podle druhu výkonů (výroba nástrojů, automobilů atd.).

- **podniky poskytující služby**

- Obchodní, bankovní, pojišťovací, dopravní, ostatní

4. Podle způsobu zhotovování výkonů

- podle výrobních principů (kusová výroba, sériová, hromadná atd.)
- podle výrobních způsobů - rukodílná výroba, strojní výroba technologicky specializovaná, proudová výroba s volným a vázaným rytmem (jakým způsobem jsou uspořádána výrobní pracoviště atd.)

Definice výrobku, služeb

Tabuľka 1.1: Typické rozdiely medzi výrobou výrobkou a produkciou služieb¹²

výroba výrobkov	produkcia služieb
produkt konkrétny	nehmotný produkt
vlastníctvo sa mení pri nákupe	vlastníctvo sa vo všeobecnosti nemení
produkt sa môže ďalej predat'	nemôže sa ďalej predat'
produkt môže byť pred kúpou predvedený	obyčajne nemôže byť efektívne predvedený (neexistuje pred kúpou)
produkt sa môže skladovať	nemôže byť skladovaný u predávajúceho aj kupujúceho
výroba predchádza spotrebu	produkcia a spotreba sa časove stotožňujú
výroba, predaj a spotreba sa miestne odlišujú	produkcia, spotreba a často aj predaj sú priestorovo spojené
výrobok sa môže prepravovať	nemôže sa prepravovať (aj keď producenti môžu)
výrobca vyrába	klient sa priamo zúčastňuje produkcie
je možný nepriamy kontakt s klientom	vo väčšine prípadov je potrebný priamy kontakt
môže sa exportovať	obyčajne sa nemôže exportovať (s pomocou materiálneho nosiča áno) - systém služieb sa môže

Typologie podniku

5. Podle převládajícího výrobního faktoru

- **pracovně intenzivní** – převládá lidský faktor, vysoký podíl mzdových nákladů
- **Kapitálově (investičně) náročné** – velký podíl mechanizace, automatizace, robotizace, velké množství strojů a zařízení (DHM), který váže kapitál
- **materiálově intenzivní** – základem výroby jsou suroviny, které tvoří velkou část nákladů

6. **hledisko velikosti** - hlavním hlediskem členění podniku pro potřeby řízení a statistických ukazatelů je počet zaměstnanců.
- **Statistické pojetí – statistický úřad EU od roku 1997**
 - malé - do 20 zaměstnanců
 - střední – do 100 zaměstnanců
 - velké – 100 a více zaměstnanců
 - **Nařízení Komise (ES) č. 800/2008**
 - mikropodniky – do 10 zam., roční obrat a aktiva do 2 mil. EUR
 - malé podniky – do 50 zam., roční obrat a aktiva do 10 mil. EUR
 - střední podniky – do 250 zam., roční obrat do 50 mil. EUR, aktiva do 43 mil EUR
 - velký podnik – překračuje uvedené limity
7. **závislost na stanovišti** (podniky závislé na surovině, energii, pracovní sílo, odbytu)
8. **pohyblivost** (podniky zcela nebo zčásti vázané na stanoviště, cestující podniky)

9. hledisko vlastnictví

- **Soukromé** – majetek je vlastnictvím soukromé osoby (právnícké i fyzické), která jej vkládá do podnikatelské činnosti.
- **Státní** – majetek je zde vlastnictvím státu, který jej svěřuje do užívání státního podniku. Mezi státní organizace patří organizace hospodářské, organizace rozpočtové (např. školství, zdravotnictví) a organizace příspěvkové.
- **Podniky smíšené** – zvláštní forma vlastnictví, která vznikne například smlouvou mezi právníckou osobou se sídlem v ČR a zahraničním partnerem.
- **Podniky jiné** – např. církevní.

10. Hledisko právní formy

- FO, PO (osobní, kapitálové, družstva, neziskové organizace atd.)

11. hledisko zisku

- ziskové
- Neziskové

12. hledisko rozsahu působnosti

- obecní (místní) – vodárny, městská doprava, atd.,
- regionální (oblastní) – stavební podniky, tisk, atd.,
- republikové (celostátní) – banky, pojišťovny, železnice, atd.,
- nadnárodní (mezinárodní) – ropovod, podniky se zahraniční majetkovou účastí, atd.

Největší firmy (Svět, USA, Evropa, CZ)

- Úkol:
- Sledujte, jak se mění pořadí firem.. Srovnejte v jednotlivých letech!

Největší firmy světa pro rok 2015

Rank	Company	Revenues (\$ millions)	Profits (\$ millions)	Assets (\$ millions)	Employees (full time equivalent)	Market Cap (\$ billions)
1	Walmart	485 651	16 363	203 706	2 200 000	206.08
2	Sinopec Group	446 811	5 177	359 182	897 488	-
3	Royal Dutch Shell	431 344	14 874	353 116	94 000	-
4	China National Petroleum	428 620	16 359	634 811	1 636 532	-
5	Exxon Mobil	382 597	32 520	349 493	83 700	302.24
6	BP	358 678	3 780	284 305	84 500	93.52
7	State Grid	339 426	9 796	466 298	921 964	-
8	Volkswagen	268 566	14 571	424 935	592 586	-
9	Toyota Motor	247 702	19 766	398 047	344 109	198.84
10	Glencore	221 073	2 308	152 205	106 831	25.62

Největší firmy světa pro rok 2015

Top 100 global companies 1-20

Company name	Nationality	Industry	Rank +/-	31 March 2015		31 March 2009	
				Rank	Market Cap (\$bn)	Rank	Market Cap (\$bn)
Apple Inc	United States	Technology	32	1	725	33	94
Google Inc	United States	Technology	20	2	375	22	110
Exxon Mobil Corp	United States	Oil & Gas	(2)	3	357	1	337
Berkshire Hathaway Inc	United States	Financials	8	4	357	12	134
Microsoft Corp	United States	Technology	1	5	334	6	163
PetroChina Co Ltd	China	Oil & Gas	(4)	6	330	2	287
Wells Fargo & Co	United States	Financials	48	7	280	55	60
Johnson	United States	Health Care	-	8	280	8	145
ICBC Ltd	China	Financials	(5)	9	275	4	188
Novartis AG	Switzerland	Health Care	19	10	267	29	100
China Mobile Ltd	Hong Kong	Telecommunications	(6)	11	267	5	175
Wal-Mart Stores Inc	United States	Consumer Services	(9)	12	265	3	204
General Electric	United States	Industrials	11	13	250	24	107
Nestle SA	Switzerland	Consumer Goods	1	14	243	15	129
Toyota Motor	Japan	Consumer Goods	8	15	239	23	108
Roche Holding AG	Switzerland	Health Care	2	16	237	18	119
Facebook Inc	United States	Technology	-	17	231	IPO	-
JPMorgan Chase & Co	United States	Financials	10	18	226	28	100
Procter & Gamble Co	United States	Consumer Goods	(9)	19	221	10	138
Pfizer Inc	United States	Health Care	16	20	214	36	92

Největší firmy světa – ranking 2019 (B \$)

MI

	Rank	Company		Sales	Profits	Assets	Market Value
1	#29	Walmart	USA	514.4	6.7	219.3	296.1
2	#35	Sinopec	China	399.7	9.5	233	105.6
3	#9	Royal Dutch Shell	Neth.	382.6	23.3	399.2	264.9
4	#22	PetroChina	China	322.8	8	354.3	198.7
5	#24	BP	UK	299.1	9.3	282.2	149.5
6	#11	ExxonMobil	USA	279.2	20.8	346.2	343.4
7	#18	Volkswagen Group	SRN	278.2	14	553.5	92
8	#15	Toyota Motor	Japan	272.1	17.2	465.6	176.6
9	#6	Apple	USA	261.7	59.4	373.7	961.3
10	#26	Berkshire Hathaway	USA	247.8	4	707.8	516.4
11	#28	Amazon	USA	232.9	10.1	162.6	916.1
12	#32	UnitedHealth Group	USA	231.4	12.6	161.2	212.8
13	#13	Samsung Electronics	S. Korea	221.5	39.9	304.1	272.4
14	#107	Glencore International	SUI	219.8	3.3	128.7	60.5
15	#580	McKesson	USA	213.5	-316 M	61	21.9
16	#37	Daimler	SRN	197.4	8.6	321.9	71.3
17	#410	CVS Health	USA	194.1	-598 M	198.2	68.3
18	#25	Total	France	184.2	11.4	256.8	149.5
19	#80	China State Construction Engineering	China	178.8	5.8	271.4	41
20	#1	ICBC	China	175.9	45.2	4,034.5	305.1

MI

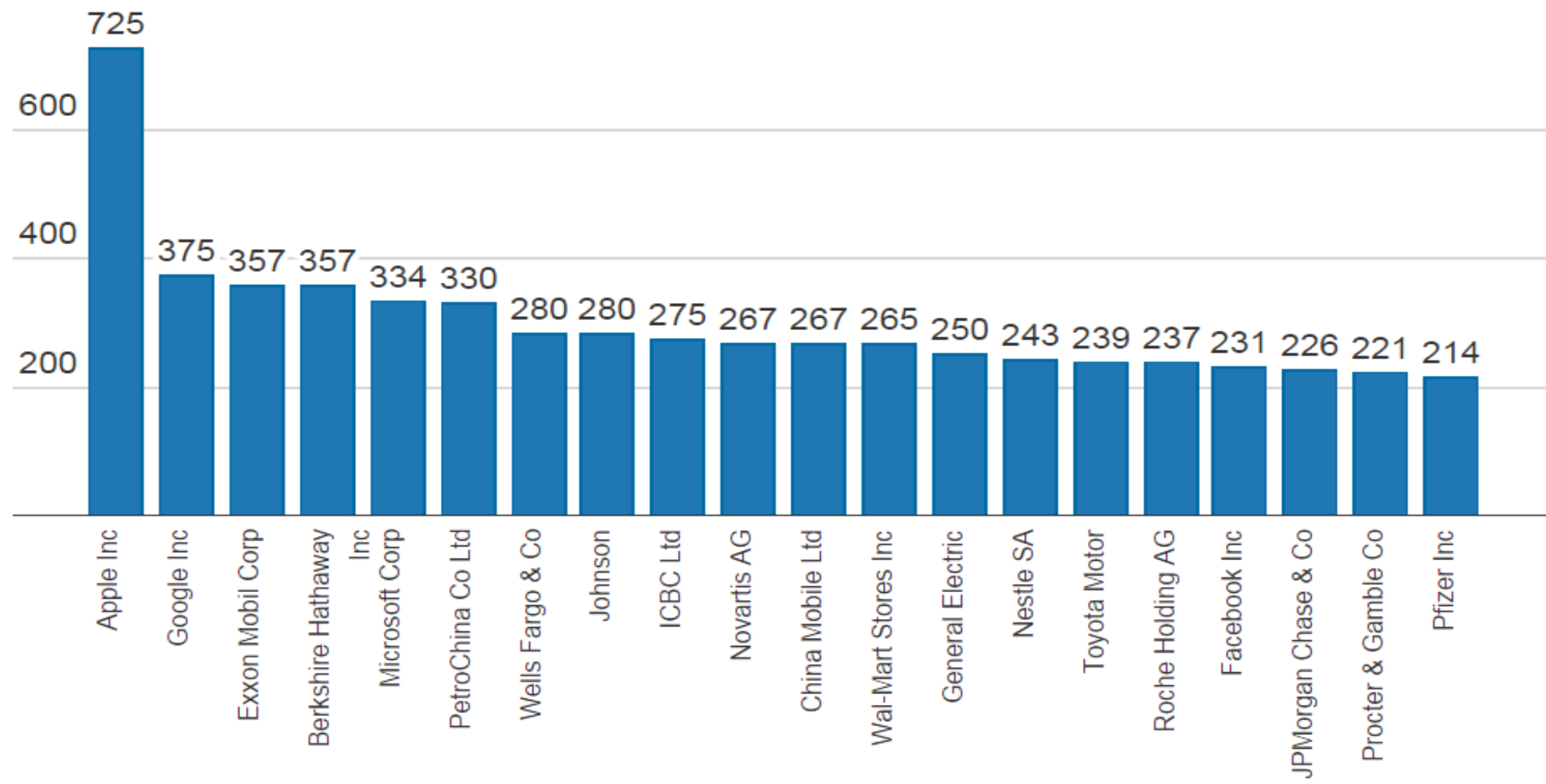
Největší firmy světa – ranking 2021 (M \$)

	Prev. rank	Company		Sales	Profits
1	1	Walmart	USA	\$559 151	\$13 510
2	3	State Grid	China	\$386 618	\$5 580
3	9	Amazon	USA	\$386 064	\$21 331
4	4	China National Petroleum	China	\$283 958	\$4 575
5	2	Sinopec Group	China	\$283 728	\$6 205
6	12	Apple	USA	\$274 515	\$57 411
7	13	CVS Health	USA	\$268 706	\$7 179
8	15	UnitedHealth Group	USA	\$257 141	\$15 403
9	10	Toyota Motor	Japan	\$256 722	\$21 180
10	7	Volkswagen	Germany	\$253 965	\$10 104
11	14	Berkshire Hathaway	USA	\$245 510	\$42 521
12	16	McKesson	USA	\$238 228	-\$4 539
13	18	China State Construction Engineering	China	\$234 425	\$3 578
14	6	Saudi Aramco	Saudi Arabia	\$229 766	\$49 287
15	19	Samsung Electronics	South Korea	\$200 734	\$22 116
16	21	Ping An Insurance	China	\$191 509	\$20 739
17	23	AmerisourceBergen	USA	\$189 894	-\$3 409
18	8	BP	Britain	\$183 500	-\$20 305
19	5	Royal Dutch Shell	Netherlands	\$183 195	-\$21 680
20	24	Industrial & Commercial Bank of China	China	\$182 794	\$45 783

Největší firmy světa pro rok 2015

The 20 Top Global Companies

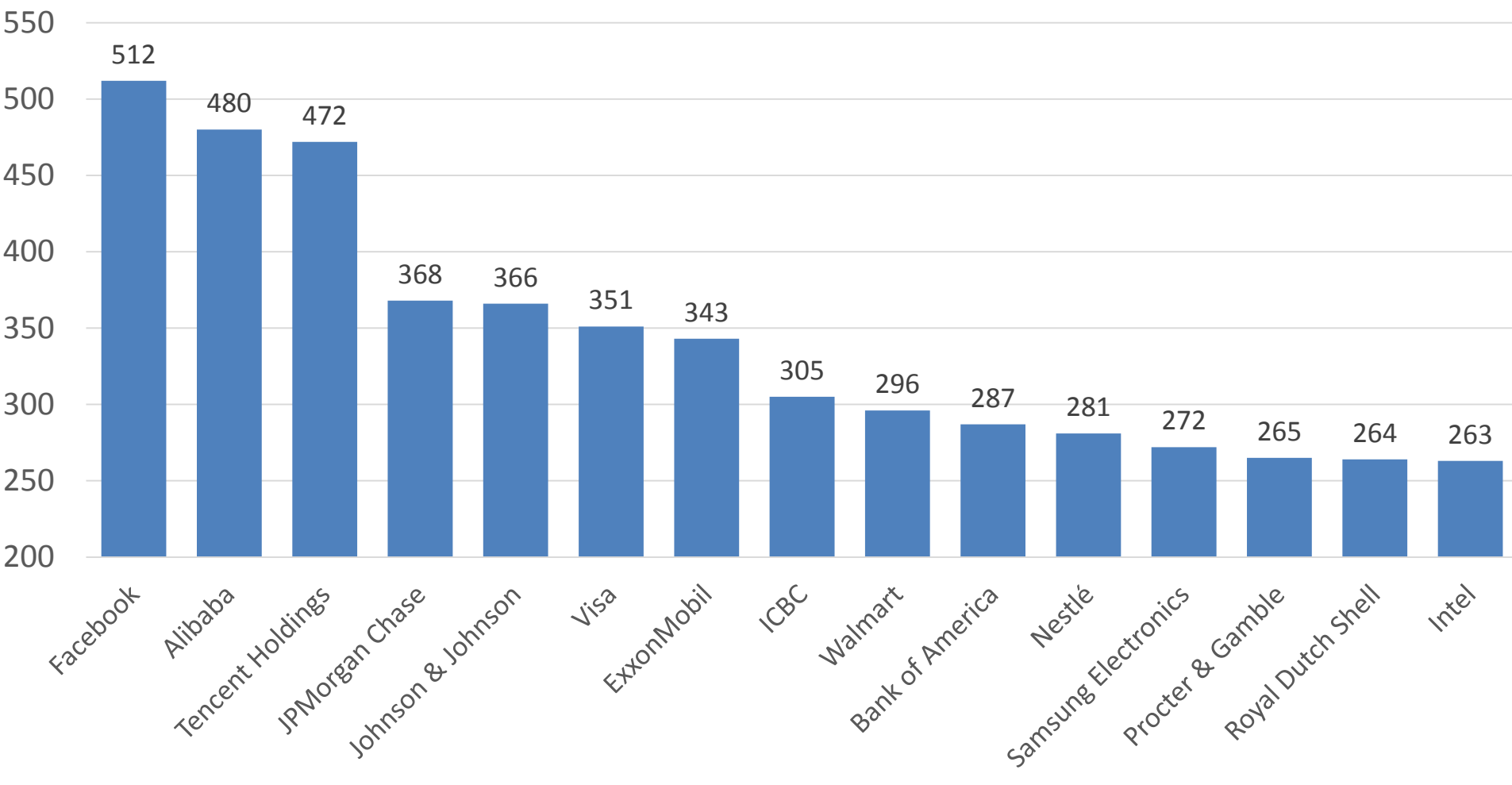
Market capitalization in \$, billions

Největší firmy světa – ranking 2019

The 20 Top Global Companies

Market capitalization in \$, billions

Největší firmy dle tržní kapitalizace 2021

Rank	Company name	Location	Sector	31 March 2021		31 March 2020	
				Rank +/- (VS Mar 2020)	Market capitalisation (\$bn)	Rank	Market capitalisation (\$bn)
1	APPLE INC	United States	Technology	2	2,051	3	1,113
2	SAUDI ARAMCO	Saudi Arabia	Energy	-1	1,920	1	1,602
3	MICROSOFT CORP	United States	Technology	-1	1,778	2	1,200
4	AMAZON.COM INC	United States	Consumer Discretionary	0	1,558	4	971
5	ALPHABET INC	United States	Technology	0	1,393	5	799
6	FACEBOOK INC	United States	Technology	1	839	7	475
7	TENCENT	China	Technology	1	753	8	469
8	TESLA INC	United States	Consumer Discretionary	75	641	83	96
9	ALIBABA GRP	China	Consumer Discretionary	-3	615	6	522
10	BERKSHIRE HATHAWAY	United States	Financials	-1	588	9	443
11	TSMC	Taiwan	Technology	9	534	20	235
12	VISA INC	United States	Industrials	0	468	12	316
13	JPMORGAN CHASE	United States	Financials	2	465	15	277
14	JOHNSON & JOHNSON	United States	Health Care	-4	433	10	346
15	SAMSUNG ELECTRONICS	South Korea	Technology	6	431	21	234
16	KWEICHOW MOUTA	China	Consumer Staples	12	385	28	197
17	WALMART INC	United States	Consumer Discretionary	-8	383	11	322
18	MASTERCARD INC	United States	Industrials	0	354	18	243
19	UNITEDHEALTH GRP	United States	Health Care	0	352	19	237
20	LVMH MOET HENNESSY	France	Consumer Discretionary	12	337	32	188

- Global 2015: Trends of 2015
<http://www.forbes.com/video/4219050995001/>
- Forbes Global 2000: Movers and Shakers
<https://www.youtube.com/watch?v=VsTS8f8Cymg>
- Four Chinese Banks Top Forbes Global 2000
<https://www.youtube.com/watch?v=2ClmInqdPnY>
- How to Become the World's Most Admired Company
<http://fortune.com/video/2015/02/19/how-to-become-the-worlds-most-admired-company/>

Největší firmy v USA pro rok 2015

Rank	Company	Revenues (\$ millions)	Profits (\$ millions)	Assets (\$ millions)	Employees (full time equivalent)	Market Cap (\$ billions)
1	Walmart	485 651	16 363	203 706	2 200 000	206.08
2	Exxon Mobil	382 597	32 520	349 493	83 700	302.24
3	Chevron	203 784	19 241	266 026	64 700	145.12
4	Berkshire Hathaway	194 673	19 872	526 186	316 000	-
5	Apple	182 795	39 510	231 839	97 200	657.58
6	McKesson	181 241	1 476	53 870	70 400	46.58
7	General Motors	155 929	3 949	177 677	216 000	48.66
8	Phillips 66	149 434	4 762	48 741	14 000	42.61
9	General Electric	148 321	15 233	648 349	305 000	255.44
10	Ford Motor	144 077	3 187	208 527	187 000	53.70

Největší firmy v USA pro rok 2015

US in the Top 100 – 53 companies (42 in 2009)

2015 – US companies in the Top 100

	Ranking change	2015		2009	
		Rank	Market cap (\$bn)	Rank	Market cap (\$bn)
Apple Inc	32	1	725	33	94
Google Inc	20	2	375	22	110
Exxon Mobil Corp	-2	3	357	1	337
Berkshire Hathaway Inc	8	4	357	12	134
Microsoft Corp	1	5	334	6	163
Wells Fargo & Co	48	7	280	55	60
Johnson	0	8	280	8	145
Wal-Mart Stores Inc	-9	12	265	3	204
General Electric	11	13	250	24	107
JPMorgan Chase & Co	10	18	226	28	100
Procter & Gamble Co	-9	19	221	10	138
Pfizer Inc	16	20	214	36	92
Verizon Communications Inc	16	23	198	39	86
Chevron Corp	-13	24	197	11	135
Oracle Corp	7	30	188	37	90
The Coca-Cola Co	-7	33	177	26	102
AT&T Inc	-28	35	169	7	149
Merck & Co	26	37	163	63	56
Bank of America	49	38	162	87	44
Visa Inc	39	39	161	78	42
IBM Corp	-26	40	159	14	130
Intel Corp	-4	44	148	40	84
Gilead Sciences	49	45	146	94	42
PepsiCo	-5	47	142	42	80
Cisco Systems	-19	49	141	30	98
Amgen Inc	19	55	121	74	51
CVS Health Corp	39	61	117	100	40
Philip Morris International	-12	62	117	50	71
Qualcomm Inc	-12	64	114	52	64
Bristol Myers Squibb	21	69	108	90	43
Schlumberger LTD	6	70	107	76	49
United Technologies Corp	27	71	106	98	40
McDonald's Corp	-30	84	94	54	61
United Parcel Service	-20	95	87	75	50

Největší firmy v Evropě v roce 2015

Eurozone in the Top 100 – 15 companies (18 in 2009)

2015 – Eurozone companies in the Top 100

	Ranking change	Rank	Market cap (\$bn)	Rank	Market cap (\$bn)
			2015	2009	
Anheuser-Busch	60	26	196	86	44
Sanofi	-3	50	130	47	74
Unilever NV	9	51	125	60	58
Volkswagen	-21	52	124	31	96
Total SA	-38	58	118	20	117
Banco Santander	-7	72	106	65	56
L'Oréal	20	75	103	95	41
Siemens AG	-13	83	95	70	52
SAP	-4	93	89	89	44

Companies coming in:

Bayer AG	n/a	53	124	-	37
Medtronic PLC	n/a	68	111	-	33
Daimler AG	n/a	76	103	-	27
Inditex S.A.	n/a	77	100	-	24
BASF	n/a	89	91	-	28
LVMH SA	n/a	92	89	-	31

Companies dropping out:

Telefonica SA	-	-	-	34	93
ENI SPA	-	-	-	44	77
GDF Suez	-	-	-	46	75
Electricite de France SA	-	-	-	49	71
Orange SA	-	-	-	57	59
Deutsche Telekom	-	-	-	67	54
E.ON SE	-	-	-	69	53
Suez SA	-	-	-	88	44
Nokia Oyj	-	-	-	85	44

Neivětší firmy ve střední Evropě pro rok 2015

Rank	Company name	Country	Industry*	Revenues from sales
				2014
1	PKN Orlen	Poland	EGR	25 501.5
2	MOL	Hungary	EGR	15 714.1
3	Škoda Auto	Czech Republic	Mfg	10 864.5
4	† Jeronimo Martins Polska	Poland	CB&T	8 567.6
5	† PGNiG	Poland	EGR	8 188.6
6	↓ Metinvest	Ukraine	Mfg	7 839.0
7	† AUDI Hungaria Motor	Hungary	Mfg	7 420.5
8	↓ ČEZ	Czech Republic	EGR	7 283.4
9	† Lotos	Poland	EGR	6 803.6
10	PGE	Poland	EGR	6 716.5
11	† Volkswagen Slovakia	Slovakia	Mfg	6 171.2
12	† Agrofert	Czech Republic	Mfg	6 053.4
13	↓ DTEK	Ukraine	EGR	5 728.9
14	↓ Energorynok	Ukraine	EGR	5 652.1
15	↓ RWE Supply & Trading CZ	Czech Republic	EGR	5 302.2

Největší firmy ve střední Evropě pro rok 2015 odvětví výrobní, těžba a zpracování ropy

Rank	Company name	Country	Industry*	Revenues from sales
				2014
1	PKN Orlen	Poland	E&R	25 501.5
2	MOL	Hungary	E&R	15 714.1
3	Škoda Auto	Czech Republic	Mfg	10 864.5
4	↑ Jeronimo Martins Polska	Poland	CB&T	8 567.6
5	↑ PGNiG	Poland	E&R	8 188.6
6	↓ Metinvest	Ukraine	Mfg	7 839.0
7	↓ AUDI Hungaria Motor	Hungary	Mfg	7 420.5
8	↓ ČEZ	Czech Republic	E&R	7 283.4
9	↑ Lotos	Poland	E&R	6 803.6
10	PGE	Poland	E&R	6 716.5

Top 10 in Manufacturing within Central Europe - 2014 in EUR million)

Rank	T500	T500 LY	Company name	Country	Revenue from sales	Revenue chang %
					2014	2014-2013
1	3	3	Škoda Auto	Czech Republic	10 864.5	16.1%
2	6	↓ 4	Metinvest	Ukraine	7 839.0	-18.5%
3	7	↑ 16	AUDI Hungaria Motor	Hungary	7 420.5	26.7%
4	11	↑ 14	Volkswagen Slovakia	Slovakia	6 171.2	-5.4%
5	12	↑ 17	Agrofert	Czech Republic	6 053.4	3.9%
6	16	↑ 20	GE Infrastructure CEE	Hungary	5 187.1	0.0%
7	21	↑ 25	Kia Motors Slovakia	Slovakia	4 586.7	3.1%
8	26	26	Automobile Dacia	Romania	4 244.0	1.8%
9	31	↑ 32	Hyundai Motor Manufacturing Czech	Czech Republic	3 859.0	3.2%
10	38	↑ 40	FCA Poland	Poland	3 172.9	2.0%

10 nejvýznamnějších firem České republiky za rok 2014

Umístění	Společnost	Tržby (mld. Kč)
1	Škoda Auto	299,3
2	ČEZ	200,9
3	Agrofert	166,8
4	RWE Supply & Trading CZ	146,1
5	Unipetrol	124,2
6	Foxconn CZ	119,6
7	Energetický a průmyslový holding	100,9
8	ČEPRO	93,1
9	Moravia Steel	59,5
10	Eni Česká republika	50,8

10 nejvýznamnějších firem České republiky 2018

2018	All Stars	Tržby (2018)	2017	2016	2015	2014
1	ŠKODA AUTO a.s.	407	1	1	1	1
2	ČEZ, a.s.	202	2	2	2	2
3	AGROFERT, a.s.	155	3	3	3	4
4	Energetický a průmyslový holding, a.s.	153	4	6	7	7
5	UNIPETROL, a.s.	119	6	7	5	5
6	FOXCONN CZ s.r.o.	104	5	5	6	6
7	MORAVIA STEEL a.s.	57	-	-	9	9
8	BOSCH Group ČR	52	9	8	12	14
9	ČEPRO, a.s.	48	10	-	8	8
10	MOL Česká republika, s.r.o.	46	13	-	-	-
11	innogy Česká republika a.s.	43	11	4	4	3
12	O2 Czech Republic a.s.	38	16	11	11	11
13	GECO, a.s.	34	15	15	23	30
14	Metrostav a.s.	31	18	13	20	19
15	VEOLIA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	30	19	17	2234	32
16	Porsche Česká republika s.r.o.	29	17	18	33	-
17	MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o.	29	-	16	21	21
18	T-Mobile Czech Republic a.s.	27	20	20	28	27
19	Česká pošta	25	11	10	15	11

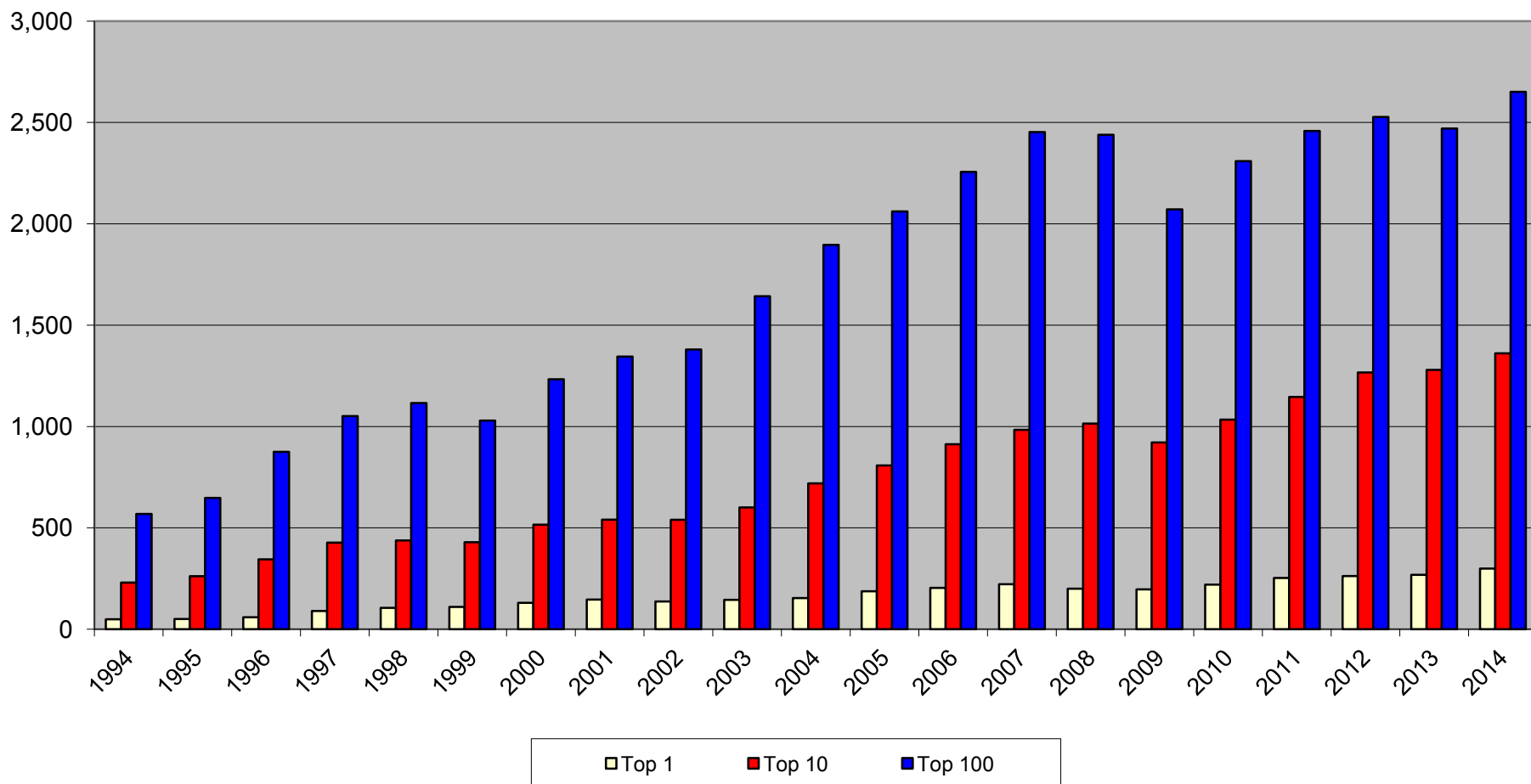
10 nejvýznamnějších firem České republiky za rok 2014

Umístění	Společnost	Zisk (mld. Kč)
1	ČEZ	29
2	Škoda Auto	21
3	Lesy České republiky	7,85
4	Agrofert	7,82
5	CTP Invest	7,58
6	T-Mobile Czech Republic	6,71
7	O2 Czech Republic	5,18
8	RWE Česká republika	4,31
9	Třinecké železárny	3,77
10	RWE Supply & Trading CZ	3,25

10 nejvýznamnějších firem České republiky za rok 2014

Umístění	Společnost	Počet zaměstnanců
1	Agrofert	33 778
2	Česká pošta	30 600
3	ČEZ	26 255
4	Škoda Auto	24 354
5	Správa železniční dopravní cesty	17 331
6	OKD	11 099
7	Dopravní podnik hl. m. Prahy	10 667
8	Ahold Czech Republic	10 237
9	Siemens	9 182
10	Bosch Group ČR	7 650

Tržby nejvýznamnějších českých firem 1994 – 2014 (mld. Kč)

Podnik

Podnik je instituce sloužící k realizaci podnikatelské činnosti.

Podnik je soubor:

- hmotných,
- osobních a
- nehmotných složek podnikání.

DĚKUJI ZA VAŠI POZORNOST

DOTAZY ...